Helyi
Esélyegyenlőségi
Program

<u>Szirák Község Önkormányzata</u>

2018. - 2023. év

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) 4
Bevezetés 4
A település bemutatása 4
Értékeink, küldetésünk 6
Célok 7
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE) 9
1. Jogszabályi háttér bemutatása 9
2. Stratégiai környezet bemutatása 10
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége 11
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység 22
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége 31
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége 35
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége 39
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása 41
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága 41
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 42
1. A HEP IT részletei 42
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése 42
A beavatkozások megvalósítói 43
Jövőképünk 44
Az intézkedési területek részletes kifejtése 45
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 55
3. Megvalósítás 61
A megvalósítás előkészítése ..... **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**
A megvalósítás folyamata ..... **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**
Monitoring és visszacsatolás ..... **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**
Nyilvánosság ..... **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**
Érvényesülés, módosítás ..... **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**
4. Elfogadás módja és dátuma 66

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, **Szirák Község Önkormányzata** Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait[1], valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.
Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Szirák az ország északi részén, Nógrád-megye délkeleti sarkában, a Bér patak völgyében, a Cserhát lábánál elterülő dombvidéken helyezkedik el, Budapesttől 65-70 km-re. A község belterületén jelentős a szintkülönbség. A három jellegzetes községképet alakító, a falu arculatát formáló épület a Nagyboldogasszony templom, az Evangélikus templom és a Teleki-Dégenfeld Kastély. Szirák és környéke a Cserhát jellegzetes, kiemelkedően szép része.

Településünk egyik büszkesége a Teleki-Dégenfeld Kastély. Bejárata felett jól olvasható egy latin felirat, mely szerint a XVIII. században Roth Tamás és felesége Wattay Borbála emelte. Nem sokkal később a háborús időszakban egy tűzvész romba döntötte, de királyfalvi Roth Tamás újjáépíttette és bővíttette. 1762-ben leánya hozományaként a Teleki család birtokába került. A századfordulón a Dégenfeldeké volt. A 2. világháborúban(főleg a fosztogatások miatt) jelentősen megrongálódott. 1945 után a Sziráki Állami Gazdaság tulajdonába került, traktoros iskola is működött benne; ezután állapota jelentősen tovább

[1] Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Településrendezési terv,

romlott. 1985-ben állította helyre a Magyar Szénhidrogénipari Kutató-Fejlesztő Intézet, azóta Teleki-Degenfeld Kastélyszállóként üzemel.

Ma 4 csillagos wellness kastélyszálló. Sok növényritkaságot felvonultató parkja védett.

Az infrastruktúra egyik jellemzője, hogy a vasútvonalak elkerülik a községet, a közlekedés és az áruszállítás teljes egészében a közútra korlátozódik. Legközelebbi vasútállomások Apc-Zagyvaszántó 16 km, Galgaguta 19 km, Pásztó 24 km és Aszód 26 km. Az említett vasútvonalak elkerülik Szirák térségét és új szárnyvonal kiépítésének nincs realitása. A településnek közvetlen közúti kapcsolata van a szomszédos településekkel, amelyek közül egyedül Bér minősül zsáktelepülésnek, azaz jelenleg csak Szirákról közelíthető meg.

A település teljes területe ellátott egészséges vezetékes ivóvízzel. A földgázvezeték a teljes belterületen kiépült és az energiaellátás is megoldott

Ősidőktől lakott hely volt, a községgel kapcsolatos első írásos adat 1219-ből a váradi regest-rumban találták. 1850-től zsandárosztag, majd járási szolgabíróságot telepítettek a faluba. 1869-ben a lakosainak száma 1360 fő, a második legnagyobb járás a megyében. 1880-ban a sziráki járás lakóinak száma 26378 fő. Ebben az évben nyer a település nagyközségi jogokat és a megye három adóhivatalából egy itt működik. 1896-tól helyi újságot jelentet meg: Szabadság, Szirák és Vidéke. 1897-ben indult meg az állami elemi népoktatás. Az óvodát 1885-ben adták át, 80 gyermek járhatott ide.

<u>Közlekedés :</u> Az infrastruktúra egyik jellemzője, hogy a vasútvonalak elkerülik a községet, a közlekedés és az áruszállítás teljes egészében a közútra korlátozódik. Legközelebbi vasútállomások Apc-Zagyvaszántó 16 km, Galgaguta 19 km, Pásztó 24 km és Aszód 26 km. Az említett vasútvonalak elkerülik Szirák térségét és új szárnyvonal kiépítésének nincs realitása. A településnek közvetlen közúti kapcsolata van a szomszédos településekkel, amelyek közül egyedül Bér minősül zsáktelepülésnek, azaz jelenleg csak Szirákról közelíthető meg.

A település teljes területe ellátott egészséges vezetékes ivóvízzel. A földgázvezeték a teljes belterületen kiépült és az energiaellátás is megoldott

Demográfia: A község lakossága 1900-as évek elején volt a legmagasabb, viszont 1949-től napjainkig -néhány kiugrástól eltekintve – sajnos csökkenő tendenciát mutat.

1. táblázat - Lakónépesség

	Fő	Változás
2007	1152	
2008	1141	99%
2009	1129	99%
2010	1115	99%
2011	1117	100%
2012	1203	108%
2013	1213	101%
2014	1226	101%
2015	1189	97%
2016	1197	101%

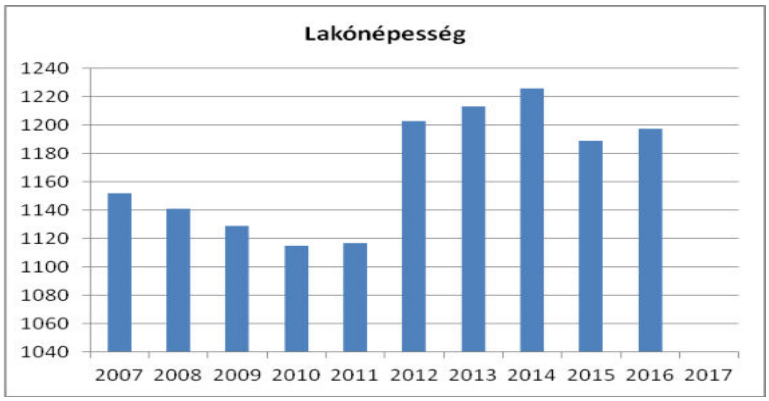

2. táblázat – Állandó népesség kor és nem szerinti megoszlása

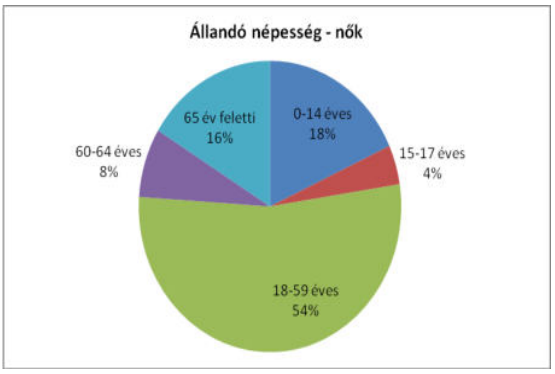

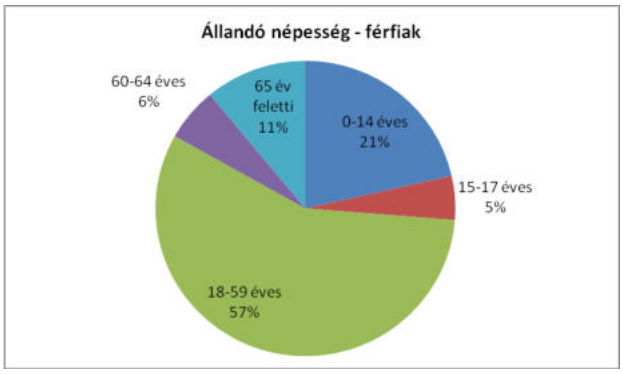

3. táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	211		#ZÉRÓOSZTÓ!
2008	143	246	58,1%
2009	139	245	56,7%
2010	139	240	57,9%
2011	143	238	60,1%
2012	146	244	59,8%
2013	148	246	60,2%
2014	148	247	59,9%
2015	142	238	59,7%
2016	155	225	68,9%

A fenti táblázatokból megállapítható, hogy :

- 0-59 éves korosztályig a lakónépességen belül magasabb a férfiak aránya, ezt követően a tendencia megfordul;
- a 65 év feletti állandó lakosok száma évek óta nem haladja meg a 0-14 év közötti állandó lakosok számát, így a lakónépesség elöregedése nem fenyegeti a települést;
- A lakónépesség csökkenésének oka, hogy a településen 1990 után a helybeli és környékbeli munkahelyek száma jelentősen csökkent. Nem települt le új munkahelyteremtő vállalkozás, a meglévőkben pedig jelentős létszámleépítés történt, vagy megszűntek a helyi vállalkozások.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőtlenséggel küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossággal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Szirák Község Önkormányzat folyamatosan érvényesíti az esélyegyenlőségi szempontokat a település működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban. Az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységet: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a helyi szintű közpolitika alakítása során.

Az Önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben érvényesíti leginkább. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játszanak, elősegítve ezzel a település lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszközei szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Érvényesítése nem csak jogszabályok által meghatározott kötelezettségünk, hanem hosszú távú érdekünk is, hiszen azt a célt szolgálja, hogy minden sziráki állampolgárnak esélye legyen a jó minőségű közszolgáltatásokra, életminőségük javítását szolgáló feltételek biztosítására.

Szirák Község Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.
E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.
További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.
További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.
Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról" szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai" fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

2015-ben a Képviselő-testület elfogadta a Pénzbeli és természetbeni támogatások rendszeréről szóló 13/2015. (VIII.17.) önkormányzati rendeletét. A törvényi előírásokon túl, a rendelet célja, hogy az alapvető szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében a község költségvetési teherbíró képességének figyelembevételével meghatározza a rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének helyi szabályait. Az önkormányzat által biztosított és megszervezett szociális gondoskodás célja és rendeltetése az, hogy segítséget nyújtson azoknak, akik életkoruk, egészségi állapotuk, jövedelmi és vagyoni helyzetük folytán problémáik megoldására nem képesek.
A rendeletet az eredményesség és hatékonyság érdekében, a felmerülő igények alapján évente legalább egy alkalommal felülvizsgáljuk. A Képviselő-testület a helyi szabályozási tevékenysége során az esélyegyenlőségi szempontokat is figyelembe veszi.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Költségvetési koncepció : A költségvetési koncepció készítésekor törekedni kell arra, hogy a településen élők helyzetükből, illetve életmkörülményeikből eredő sajátosságokat minden esetben figyelembe vegyék.
A prioritások meghatározásakor fontos szempont a felzárkóztatás, a valamilyen okból történő lemaradások megszüntetése.

Település rendezési terv : Szirák Község Önkormányzata 2004. I negyedévben bízta meg a Quadrát Kft.-t és a Jasima Kft.-t Szirák Településrendezési tervének elkészítésével. A terv elkészítését két tényező tette szükségessé : egyrészt az, hogy az 1986.-ban készített Általános Rendezési Terv részben már elavult, másrészt az építésügyi jogszabályok kimondják a tervkészítés kötelezettségét. A településszerkezeti terv célja a település alakításának, értékvédelmének lehetőségeit, a fejlesztés irányait meghatározni. 2019.-ben a Képviselő-testületnek felül kell vizsgálnia a Rendezési Tervet.

Településfejlesztési koncepció : A településfejlesztési koncepció a turizmus és vendéglátás helyben történő fellendítésének lehetőségei határozza meg.

Köznevelési fejlesztési terv : A településen óvodai, általános, valamint szakközépiskolai köznevelés történik. A köznevelési fejlesztési terv véleményezése az oktatási intézmények, az önkormányzat, valamint a nemzetiségi önkormányzat véleményének megfogalmazásával minden esetben megtörténik.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Kistérségi Társulási tagság önkéntessé tételével a már működő társulások sok helyen jogutód nélkül megszűntek. Az új társulások, közösen ellátandó feladatokra jelenleg kialakulóban vannak, és csak remélni lehet, hogy az önkéntességen alapuló társulási formák hatékonyan működnek majd. Természetesen a társuláson kívül adott feladatokra civil szervezetek is kezdeményezhetnek közös cselekvési programokat. Az esélyegyenlőség biztosításában nagy segítséget jelent a településnek a Szirák Polgárosodásáért Alapítvány munkája is.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze. Felhasználtuk az ágazati beszámolók megállapításait, szakemberek tapasztalatait. Országos összehasonlító adatok a Statisztikai Hivatal honlapjáról beszerezhetők.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A szegénység kialakulásának okai többek között a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási stratégia megállapítása szerint: ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A mélyszegénység definíciója az, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek. A romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.
A roma lakosság szociális helyzetére nincsenek pontos adatok, azonban megállapítható, hogy a roma népesség átlagos életszínvonala, lakhatási körülményei, egészségi állapota, iskolázottsága, foglalkoztatottsága a társadalom egészéhez viszonyítva lényegesen rosszabb.
A településen a 2011. évi népszámlálás során 469 fő vallotta magát románnak, ez a lakosság kb. 41 %-át jelenti.
A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása és ezzel a társadalmi kirekesztettségből fakadó összes probléma „cigánykérdésként„ való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Jövedelem fogalma: a Szociális igazgatásról szóló 1993. évi III. törvény 4.§ (1) bekezdése szerint **:** az elismert költségekkel és a befizetési kötelezettséggel csökkentett a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint meghatározott, belföldről vagy külföldről származó - megszerzett - vagyoni érték (bevétel), ideértve a jövedelemként figyelembe nem vett bevételt és az adómentes jövedelmet is, és azon bevétel, amely után az egyszerűsített vállalkozói adóról, illetve az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló törvény szerint adót, illetve hozzájárulást kell fizetni.

Vagyon fogalma a Szociális igazgatásról szóló 1993. évi III. törvény 4.§ (1) bekezdése szerint : az a hasznosítható ingatlan, jármű, továbbá vagyoni értékű jog, amelynek külön-külön számított forgalmi értéke, illetőleg összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a harmincszorosát, vagy együttes forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a nyolcvanszorosát meghaladja, azzal, hogy a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások jogosultsági feltételeinek vizsgálatánál nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben az érintett személy életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általa lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű.

A szegénység számos társadalmi tényezőtől függ. Legfőbb oka a társadalmi, kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység és az eltérő jövedelmi viszonyok.
Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része a pénzbeli juttatások rendszereiből származik (családi pótlék, rendszeres szociális segély, időskorúak járadéka, GYES, GYEÁS). Az elmúlt évtizedekben kialakított otthonok fenntartása ma már sokuknak egyre nehezebb vagy szinte lehetetlen is. Az emberek többsége az esetlegesen korábban összegyűjtött megtakarításait feléli,

újabb megtakarításokra alig van lehetőség, hiszen szinte mindig „valamilyen lyukat”/adósságot kell betömni.
A szegényebb fiatalok már nem tudnak az idős szülőknek segíteni, éppen ellenkezőleg a szülők/nagyszülők segítik ki a fiatalokat, hiszen jelenleg a legbiztosabb bevételi forrásnak a nyugdíj tűnik.
Jelenleg 39 fő áll az önkormányzatnál közfoglalkoztatotti jogviszonyban. A közfoglalkoztatásból származó bevétel biztos jövedelmet jelent a rossz anyagi körülmények között élő családoknak. Tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motiváltsági problémák és a társadalmi előítélet jelenléte.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

A roma származású munkanélküliek elhelyezkedési esélyeinek és foglalkoztatásának növelését a munkaügyi központ számos eszközzel és munkaerő-piaci programmal igyekszik elősegíteni. Az Önkormányzat a közfoglalkoztatás maximális kihasználtságával erősíti munkavállalási esélyeiket.

A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja.

Az esélyegyenlőség kulcselemei a foglalkoztatottság és a munkavégzés, mert ezek jelentősen hozzájárulnak a lakosság gazdasági, társadalmi és kulturális életben való teljes jogú részvételhez.
A mélyszegénység kialakulásának és konzerválódásának egyik fő oka a munkajövedelem hiánya. Az átlagnál is kedvezőtlenebb a roma nők munkaerő-piaci helyzete, aminek fő oka a cigányság tradicionálisabb családszerkezetében és a gyerekek magas számában keresendő.

a) nyilvántartott álláskeresők száma és aránya

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	375	406	781	37	9,9%	76	18,7%	113	14,5%
2009	452	324	776	60	13,3%	83	25,6%	143	18,4%
2010	369	405	774	69	18,7%	82	20,2%	151	19,5%
2011	369	399	768	69	18,7%	94	23,6%	163	21,2%
2012	381	397	778	72	18,9%	89	22,4%	161	20,7%
2013	382	397	779	56	14,7%	81	20,4%	137	17,6%
2014	378	404	782	43	11,4%	61	15,1%	104	13,3%
2015	374	389	763	50	13,4%	77	19,8%	127	16,6%
2016	375	381	756	43	11,5%	67	17,6%	110	14,6%

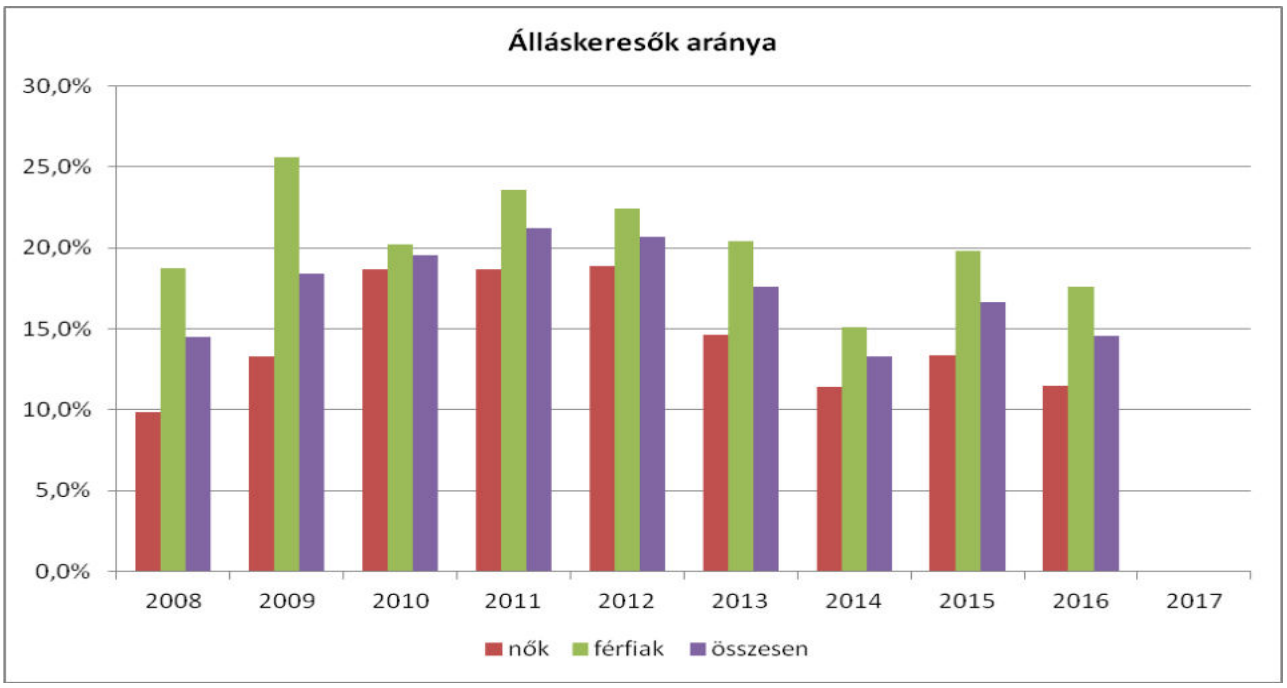

b) alacsony iskolai végzettségűek

Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	113	23	20,4%	59	52,2%	31	27,4%
2009	144	32	22,2%	75	52,1%	37	25,7%
2010	152	25	16,4%	81	53,3%	46	30,3%
2011	163	26	16,0%	86	52,8%	51	31,3%
2012	161	31	19,3%	82	50,9%	48	29,8%
2013	139	26	18,7%	65	46,8%	48	34,5%
2014	105	19	18,1%	50	47,6%	36	34,3%
2015	128	18	14,1%	70	54,7%	40	31,3%
2016	111	16	14,4%	63	56,8%	32	28,8%
2017	108	16	14,8%	61	56,5%	31	28,7%

A táblázat jól tükrözi, hogy a munkanélküliek 14,1% - 22,2%-a még az általános iskolát sem fejezte be, a 46,8%-56,8%-nak pedig csak általános iskolai végzettsége van. A Munkaügyi Központ és a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat is nehezebben tud segíteni azokon a munkanélkülieken, akik nem rendelkeznek szakmával. Az ő esetükben segítséget szinte csak a közfoglalkoztatás és az alternatív megélhetési lehetőségek (savanyítás, mezőgazdasági munka) jelenthetnek.

c) közfoglalkoztatás

2012. évben összesen 85 fő munkanélküli dolgozott közfoglalkoztatásban. Ez a regisztrált álláskeresők 50,29 %-a. Ez az arány kedvező az országos átlaghoz képest, de látványosan nem

csökkentette a tartós munkanélküliséget. 2012-ben lehetősége nyílt az Önkormányzatnak arra, hogy 10 fő közfoglalkoztatott részére mezőgazdasági szakképzést indítson, ezzel is elősegítve a foglalkoztatás növekedését, illetve az alacsony iskolai végzettségűek részére a felzárkóztatást. Ezt a jó gyakorlatot szem előtt tartva, az önkormányzat minden évben igyekszik a közfoglalkoztatás keretében oktatási tevékenységet is végezni a munkaügyi központ segítségével, melyet sikeresen végeznek el a közfoglalkoztatásban részt vevők.
A közfoglalkoztatásnak jelentős szerepe van a munkanélküli aktív korú lakosság körében. A statisztikai adatok alapján a regisztrált munkanélküliek döntő többsége valójában csak itt tud munkához jutni. A 2018. ében megközelítőleg 90 főt tudott alkalmazni az önkormányzat a közfoglalkoztatás keretein belül. M?ivel a közmunka programokban résztvevők alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, ezért a munkatevékenység valójában a fizikai munkára korlátozódott le. (fűnyírás, szemétszedés, mezőgazdasági munkák és idénymunkák, épület bontások, stb.)

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés

A település munkaképes korú lakosai más településeken igyekszik elhelyezkedni. Vannak ugyan helyi vállalkozók, de az ő lehetőségeik is szűkösek, így igen kevés embert tudnak foglalkoztatni. Az 50 km-es körzetben található nagy gyárak sok ember megélhetését biztosítja. A munkába járást megkönnyíti, hogy ezek a gyárak úgynevezett céges járatokat indítanak, ezzel könnyebbé téve a munkába való eljutást.

e) fiatalok foglalkoztatása

A településen élő legtöbb fiatal a helyi Teleki József Általános és Szakközépiskolában szerzik meg a legmagasabb képesítésüket. Az intézmény az Országos Roma Nemzetiségi Önkormányzat fenntartásában működik, ahonnan évente több 10 fiatal felnőtt kerül ki mezőgazdasági szakképesítéssel. Sajnos a településen nincs lehetőség ezekben a szakmákban elhelyezkedni.
Vannak azonban fiatalok, akik igyekeznek nagy városokban kollégiumi / albérleti elhelyezéssel magasabb iskolai végzettséget (felsőoktatás) szerezni, de képesítésüket követően nem igazán térnek vissza a településre. Az önkormányzat által fenntartott óvoda tud biztosítani óvodapedagógusi munkakör betöltésével munkalehetőséget. Bár a településen folyamatos az állandó háziorvos hiánya (már évek óta helyettesítéssel van ellátva a feladat), valamit az állandó védőnő hiánya (a háziorvoshoz hasonlóan ugyancsak helyettesítéssel történő ellátás van), azonban ezeket a szakmákat a településen élő fiatalok közül nem választják lehetőségként.
Mivel a magasabb iskolai végzettségű személyeknek a település nem tud munkát biztosítani, így jellemzően ezek az emberek a fővárosban, vagy a közelebbi városokban vállalnak munkát, ahová esetlegesen tömegközlekedéssel jutnak el, vagy rosszabb esetben elvándorolnak a településről.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Az illetékes Munkaügyi Központ szervezésében sor kerül továbbképzésekre, valamit OKJ-s tanfolyamok szervezésére. Emellett az önkormányzat igyekszik minden pályázati lehetőséget megragadni, amellyel a felnőttoktatást támogatni tudja.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Az önkormányzat törekszik arra, hogy a mélyszegénységben élők, illetve a romák foglalkoztatása elsőbbséget élvezzen. A közfoglalkoztatottak mintegy 95%-a roma származású.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A településen nem tapasztalható a foglalkoztatás terén hátrányos megkülönböztetés, kizárólag az adott tevékenységhez kapcsolható képzettség, ami alapján kiválasztásra kerülnek a foglalkoztatottak.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A szegénységben élők jelentős részének a fő bevételi forrása csak a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások. Szociális rászorultság esetén a jogosult számára a járási hivatal időskorúak járadékát, foglalkoztatást helyettesítő támogatást, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást, gyermekek otthongondozási díját állapíthat meg, valamint a helyi képviselő-testület az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint - települési támogatást állapít meg.

A következő táblázatok az egyes segélytípusokban részesülők számát, arányát mutatja.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2008	781	7	0,9%
2009	776	9	1,2%
2010	774	72	9,3%
2011	768	8	1,0%
2012	778	3	0,4%
2013	779	4	0,5%
2014	782	3	0,4%
2015	756	7	0,9%
2016	756	7	0,9%

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosultak száma

év	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresési járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	113	9	8,0%
2009	144	26	18,1%
2010	151	16	10,6%
2011	163	15	9,2%
2012	162	6	3,7%
2013	138	5	3,6%
2014	105	5	4,8%
2015	128	9	7,0%
2016	111	5	4,5%
2017	108	8	7,4%

Településünkön „családi” segélyezés van, tehát a kérelmek vizsgálatánál az életvitelszerűen egy háztartásban élőket vizsgáljuk. A segélyek, támogatások, jelentős része célzott, illetve természetbeni juttatásként kerül megállapításra. Az elmúlt években a segélyben részesülők száma az alábbiak szerint alakult.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A lakásszám a településen enyhén emelkedik :

- ➔ 1990. év – 398 lakás
- ➔ 2000. év – 437 lakás
- ➔ 2003. év – 452 lakás

A településen közel száz üres lakótelek van, ezenkívül sok romos ház ad lehetőséget értéknövelő felújításra. A lakásállomány általában közepesnek illetve vegyesnek mondható. A központban nemrég felújított egy-két épületen kívül jó állagú területek jellemzően a település keleti részén található.

a) bérlakás-állomány

A településen 14 db lakás van az Önkormányzat tulajdonában. Az Országos Roma Önkormányzat két lakás felett bérlőkijelölési jogot gyakorol, melyet a Képviselő-testület a 70/2013(III.27.) számú határozatával biztosított.

b) szociális lakhatás

Szociális lakhatást az önkormányzat nem tud biztosítani az itt élőknek. A helyi lakosok közül ha mégis valaki olyan helyzetbe kerülne, ahol azonnali elhelyezésre lenne szükség, ott a családsegítő intézkedik az üggyel kapcsolatban.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A településen nincs olyan nem lakáscélú ingatlan, melyet lakás célra használnak.

e) lakhatást segítő támogatások

A Képviselő-testület többször módosított önkormányzati rendelete alapján: Települési lakásfenntartási támogatásra jogosult az a szociálisan rászoruló háztartás, melynek jelentős havi lakásfenntartási kiadásai vannak és teljesülnek a rendeletben meghatározott feltételek. Szociálisan rászorult az a háztartás ahol a háztartásban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 150 %-át (42.750 Ft), egyedül élő esetében az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át (57.000 Ft).

Települési lakásfenntartási támogatásra jogosult továbbá valamennyi 70. életévét betöltött, legalább 2 éve sziráki állandó lakóhellyel rendelkező és ott életvitelszerűen tartózkodó sziráki lakos.

3.4.1.-táblázat - Lakásfenntartási támogatásban részsültek száma

év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2011	165	0
2012	188	0
2013	258	0
2014	149	0
2015	110	0
2016	146	0
2017	126	0

f) eladósodottság

Adósságkezelési támogatás bevezetése, azoknak a családoknak nyújthatna segítséget, akiknek már 6 hónapja fennálló nagyobb összegű díjhátralékuk van, azonban a Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal közösen az önkormányzat olyan életvezetési tanácsadást nyújt a rászorulóknak, mely megpróbálja megakadályozni, elhárítani ezt a nagyobb eladósodást. Eddig ez a program sikeresnek nevezhető, azonban pontos adatokkal nem rendelkezünk, a lakosságot érintő adósságállomány összegéről, eladósodottságról, hiszen a közműszolgáltatóknak tájékoztatási kötelezettségük nincs az önkormányzat felé.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Külterületen mindössze egy lakóház található, ami mezőgazdasági tanyaként üzemel.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Szegregátumnak nevezzük azokat a területeket, amelyeken az aktív korú (15-59 év közötti) lakosok legalább 50%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, legmagasabb iskolai végzettsége pedig nem haladja meg a 8 osztályt. Azokat a területeket, ahol ugyanezek a tényezők a 40%-ot eléri, viszont az 50 %-ot nem haladja meg azt szegregátummal veszélyeztetett területnek nevezzük.

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői

A településen két szegregátum található. A két szegregátum a Rákóczi utca és a Kertész utca által határolt területen van. A szegregátum a település központjától kevesebb mint 1 km-re a település belterületi részén található. A szegregált lakóterület infrastrukturális jellemzői tekintve elmondható, hogy a település egészéhez hasonlítva a szegregátum csaknem teljes területén kedvezőtlen a helyzet. A szegregátumban összesen 63 ház található, melynek 5%-a életveszélyes, egynegyede az egészségre káros állapotú. A terület teljes lakásállományának 10%-a komfort nélküli. A lakóterület kevesebb mint felében van vezetékes ivóvíz, bár a hozzáférés biztosított ugyan, de a szolgáltatást anyagi lehetőségek hiányában a lakosok nem tudják igénybe venni. Elektromos áram csaknem minden háztartásban van, de sok helyen a közüzemi tartozások miatt

nem tudják használni a közszolgáltatást. Vezetékes gáz van a településen, de a roma lakások nagy hányadában inkább fával fűtenek, mert a gázt nem tudják kifizetni. Problémát okoz még a nagyon elszaporodott kóbor kutyák száma a szegregátumban, mely közegészségügyi veszélyt is jelent az ott élőkre, és a település teljes lakosságára.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya)

Az előzetes felmérés alapján a szegregátumban élők száma megközelítőleg 250 fő, melyből a 0-14 évesek száma nagyjából 90 fő körüli, az aktív korúak száma 140 fő körülire tehető. Az aktív korúakon belül legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma kb. 110 fő.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszáma a településen 177 fő, melyből gyermekek ¾-e a szegregált területen él.

Megállapítható, hogy :

- a területen élő aktív korúak 50%-nál nagyobb arányban nem rendelkeznek rendszeres munkajövedelemmel
- a területen lakó aktív korú népesség 50%-nál nagyobb arányban 8 általános iskolai, vagy ettől kevesebb iskolai végzettséggel rendelkezik
- a fenti két kritérium együttesen érvényesül a területen élő aktív korú lakónépesség 50%-nál nagyobb arányban.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A településen belül a Kisbágyoni út vége és a Dengelegi út veszélyeztetett szegregációval. Mivel éves szinten és rendszerességgel nem készült a szegregált területre vonatkozó adatgyűjtés, így azokból konzekvenciát levonni nem tudunk, azonban a jelen Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szerepel a szegregált területen élőkre vonatkozó adatgyűjtés.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Szirák rendelkezik az alapellátást biztosító intézményekkel. A magasabb szintű ellátást Salgótarján és Pásztó városok biztosítják.
A településen egy háziorvosi körzet működik melynek épülete (Szirák, Róth Johanna út 4.) akadálymentes. Az orvosi ügyelet Héhalomban, társulásban megoldott.
A településen mentőállomás nem található, csak a 14 km-re lévő Héhalomban.
Fogorvosi rendelés a településen hetente háromszor érhető el. A községben gyógyszertár működik, amely hétfőtől péntekig érhető el.

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Bár egészségi állapotuk indokolná és jelentős kockázatot is viselnek – mivel életmódjuk egészségtelen - , a szegregátumban élők anyagi lehetőségek hiányában a szűrővizsgálatokra nem jutnak el. Az önkormányzat a lehetőségeihez mérten igyekszik a településen élők számára biztosítani különböző szűrővizsgálatokat, amelyeket pályázat útján próbál elérni.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Fejlesztő és rehabilitációs ellátások szervezése jelenleg nem megoldott a településen, ezek elérése a legközelebbi városban Pásztón lehetséges előzetes egyeztetés alapján.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az egészséges táplálkozás: A helyes táplálkozás hasznosan szolgálja az egészséget, segít megőrizni a munka-képességet és az életkedvet, lassítja az öregedést, a társadalmi élet fontos eszköze. Nehéz, de leginkább befolyásolható tényező. Kiegyensúlyozott táplálkozás energia- és tápanyagigények szerinti kívánatos mennyiség.
A közétkeztetés a községben megoldott, így az idősek és a gyermekek részére az egyszeri meleg ételt a Laci bá' konyhája szállítja.
A falu saját működő konyhával még nem rendelkezik, de annak kialakítása az Önkormányzat középtávú terveként szerepel.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A faluban a sportolási lehetőségek korlátozottak. Rendelkezésre áll egy sportpálya és a sportöltöző is. A Sportegyesület újbóli megalakítása a az önkormányzat rövidtávú tervei között szerepel.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A házi segítségnyújtást 2018. évtől a Balassagyarmat Kistérség Többcélú Társulása látja el feladatellátási szerződés útján.
A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás nincs kiépítve a községben.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A szolgáltatások nyújtásakor hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése nem fordult elő.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A pénzbeli és természetbeni ellátások megállapításakor pozitív diszkriminációval segítjük a különböző célcsoporthoz tartozókat. (pl.: szegénységben élők, fogyatékkal élők, idősek). Egyes szolgáltatások szervezésekor is érvényesül az előnyben részesítés pl.: rászoruló, idős vagy beteg ellátottakat a Gondozási Központba esetenként az önkormányzat saját gépjárművével szállítja be.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

A településen történelmi értékek jelenléte nagyban meghatározza a kulturális élet minőségét. A Sziráki kastély megléte biztosítja a közéleti személyiségek fokozott figyelmét a településsel szemben.
A kastélyban folyó élet anyagi szintjét természetesen nem tekinthetjük általánosnak, de a település többi lakója is igyekszik közösségi élet színtereit megteremteni. Az önkormányzat minden pályázati lehetőséget kihasznál a közösségi programok minél színvonalasabb szervezésére, a kulturális rendezvények helyi szintű megtartására.

A közösségi élet utáni igény ugyan megvan a helybeliekben, de azt a környékbeli különböző clubok, és egyéb szórakozóhelyek biztosítják a fiatalok kulturált kikapcsolódási lehetőségét.

a) közösségi élet színterei, fórumai

Sajnos a községben nagyon kevés a lehetőség a szórakozásra szervezett formában. A Szirák Polgárosodásáért Alapítvány szervezésében a helyi lakosoknak lehetőségük van bizonyos időközönként színházlátogatásra, vagy különböző kirándulásra. Ezenkívül az alapítvány helyet biztosít az időseknek havi rendszerességgel nyugdíjas találkozókra.
Az Önkormányzat minden évben megtartja a Falu karácsony elnevezésű programot, valamint az Idősek napját.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Az Önkormányzatnak nincs tudomása etnikai konfliktus kialakulásáról vagy azok kezeléséről.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka, stb.)

A település lakói nagyon szegények, ezért az adományozás nem jellemző a település lakóira, ugyanakkor ha valami baj (pl. árvíz) történik a település lakossága összefog és azok az emberek is segítenek, akik alapvetően nincsenek veszélyeztetve. Meg kell jegyezni, hogy a helyi Roma Nemzetiségi Önkormányzat és Szirák Község Önkormányzat rendszeresen adományoz az általános iskola és az óvoda javára különböző események (pl. ballagás) megtartásához. Valamint a Roma Nemzetiségi Önkormányzat és a Családsegítő munkatárs munkájának köszönhetően rendszeresen tudnak biztosítani ruhaadományokat, esetleg lakás felszerelési cikkeket az arra rászorulóknak.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Szirák Község Önkormányzat és a sziráki Roma Nemzetiségi Önkormányzat között együttműködési megállapodás jött létre, melyet minden évben felülvizsgálnak vagy megújítanak. A nemzetiségi önkormányzat alapvető feladata a nemzetiségi érdekek védelme és képviselete a nemzetiségi önkormányzat feladat és hatáskörének gyakorlásával.
A Roma Nemzetiségi Önkormányzat legfőbb feladatának tekinti a helyi cigányság beilleszkedését, roma diákok továbbtanulását, kettős identitás felvállalását, a felnőtt roma lakosság munkához jutását.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	***fejlesztési lehetőségek***
Szegregált lakókörnyezet	**Szegregátumban élőkről adatgyűjtés, és a szegregátum felszámolása:** • szociális térkép (elégtelen lakhatási körülmények) készítése • komplex telepfelszámolási program megvalósítása

A szegregátumokban élők nem jutnak el a szűrő, és prevenciós vizsgálatokra, fertőzésveszély	**Egészségügyi prevenciós előadások tartása a Roma Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében**
Az alacsony iskolázottságúak között magas a tartós munkanélküliség aránya	**Az alacsony képzettségűek foglalkoztathatóságának növelése**: - Felnőttképzés szervezése - Közfoglalkoztatási pályázat igénybevétele

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

A Család és Gyermekjóléti Szolgáltatási Társulás szerint egyre magasabb a 18 év alattiak aránya a lakosságban, melynek oka jellemzően a roma nők korai gyermekvállalása. A gyermeknevelésnek nincsenek meg az optimális feltételei (pl.:lakás, munkahely, stabil párkapcsolat, érettség a szülői szerepre) annak ellenére, hogy a pedagógusok, az orvosok, illetve a védőnő részéről megtörténik a felvilágosítás.
A veszélyeztetett gyermeklétszám alakulását az évek során befolyásolta a ki és beköltöző családok száma is.

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	211		#ZÉRÓOSZTÓ!
2008	143	246	58,1%
2009	139	245	56,7%
2010	139	240	57,9%
2011	143	238	60,1%
2012	146	244	59,8%
2013	148	246	60,2%
2014	148	247	59,9%
2015	142	238	59,7%
2016	155	225	68,9%

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	15	18	-3
2009	11	15	-4
2010	18	13	5
2011	10	14	-4
2012	11	15	-4
2013	10	17	-7
2014	20	15	5
2015	10	16	-6
2016	15	16	-1

a.)veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossággal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata.

év	védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszűntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	5	n.a	29
2009	5	n.a	29
2010	4	n.a	34
2011	5	n.a	53
2012	1	n.a	48
2013	3	n.a	47

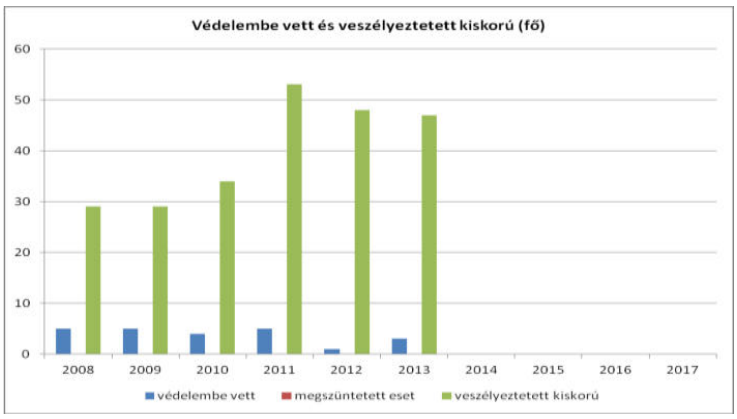

A veszélyeztetettség legfőbb okai a 14-16 év közötti lánygyermekek korai terhessége, gyermekszülése. Az esetek túlnyomó többségében nem végzik el a 8 osztályt sem, ezáltal a gyermek nevelését a nagyszülő végzi. Ebből gyakran konfliktusok alakulnak ki. A családok életmódja, életvitele, iskolázatlansága, helytelen nevelési attitűdök, rossz lakhatási körülmények, különböző szenvedélybetegségek, bűnözés és egyéb deviáns viselkedés. Nagyon sok az igazolatlan iskolai hiányzás valamint egyre több esetben merült fel családon belüli erőszak.
Nagyon sok gyermek magatartászavarral, tanulási nehézséggel illetve teljesítményzavarral küzd. A helyi pedagógusok napi szinten szembesülnek a problémákkal. Több esetben az ilyen családok gyermekei védelembe vétel keretein belül kerülnek gondozásba, ami sajnos nem minden esetben vezet eredményre.

2017. évben a védelembe vett gyermekek száma 9 fő, a nevelésbe vett gyermek száma 0 fő, ami nem azt jelenti, hogy ezekkel a gyermekekkel és családokkal nem kell foglalkoznia a Szolgálatnak. Ellenkezőleg, mivel ezen családok többsége halmozott hátrányokkal küzd, aktívan igénylik és kérik a szolgálat által biztosított segítő munkát, ami magában foglalja a családlátogatást valamint a napi illetve eseti szinten történő problémák megoldásában, ügyeik intézésében történő segítő munkát.
Több esetben is sor kerül gyámhivatali, központ általi megkeresésre, melyben javaslatot kérnek a Szolgálattól, (MACIS adatlapok kitöltése) mivel nagyrészben a családsegítő végzi a családlátogatást, illetve a napi szinten felmerülő problémák megoldását intézi.

A családsegítő beszámolójában foglaltak alapján Szirák többszörösen hátrányos helyzetű, nagyon problémás települések közé tartozik.

2017. évre vonatkozó statisztikai adatok	
Gondozásban lévő, ellátott családok száma:	**28**
Ellátott gyerekek száma:	**20**
Ellátott felnőttek száma:	**28**
Egyszeri alkalommal ellátott személyek száma:	**202**
Egyszeri tanácsadáson ellátott családok száma:	**120**
Egyszeri tanácsadáson ellátott gyermekek száma:	**21**

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A jegyző a család szociális helyzete alapján a gyermek részére rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt állapít meg, ahol a gyermeket gondozó családban az 1 főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg:

a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (ÖNYM) 145 %-át (2018. évben 41.325.-Ft-ot), ha
- a gyermeket egyedülálló szülő, vagy más törvényes képviselő gondozza,
- a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
- a nagykorúvá vált gyermek, megfelel az alábbi feltételeknek:
* nappali oktatás munkarendje szerint folytatja tanulmányait és 23. életévét még nem töltötte be,
* felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be,

és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult.

b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 135 %-át (38.475.-Ft-ot), az a) pont alá nem tartozó esetben feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az 1 főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön az ÖNYM húszszorosát vagy együttesen az ÖNYM hetvenszeresét.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény az alábbi kedvezmények igénybevételére jogosít:
- ingyenes étkezés vagy 50 %-os térítésű étkezés,
- ingyenes tankönyv,
- pénzbeli támogatás (évente 2 alkalommal 6.000.-Ft összegű Erzsébet utalvány gyermekenként, hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermek esetében pedig 6.500.- Ft az utalvány értéke).

Ha a gyermeket gyámja neveli, aki nyugellátásban, baleseti nyugellátásban, nyugdíjszerű rendszeres pénzellátásban vagy időskorúak járadékában részesül, akkor a rendszeres gyermekvédelmi támogatás mellett un. kiegészítő gyermekvédelmi támogatás is megilleti (8.400.-Ft/gyermek).

4.1.2. számú táblázat

év	**Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma**	**Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma**
2008	207	n.a
2009	225	38
2010	226	24
2011	230	17
2012	248	16
2013	249	18
2014	230	18
2015	216	20
2016	194	22
2017	186	21

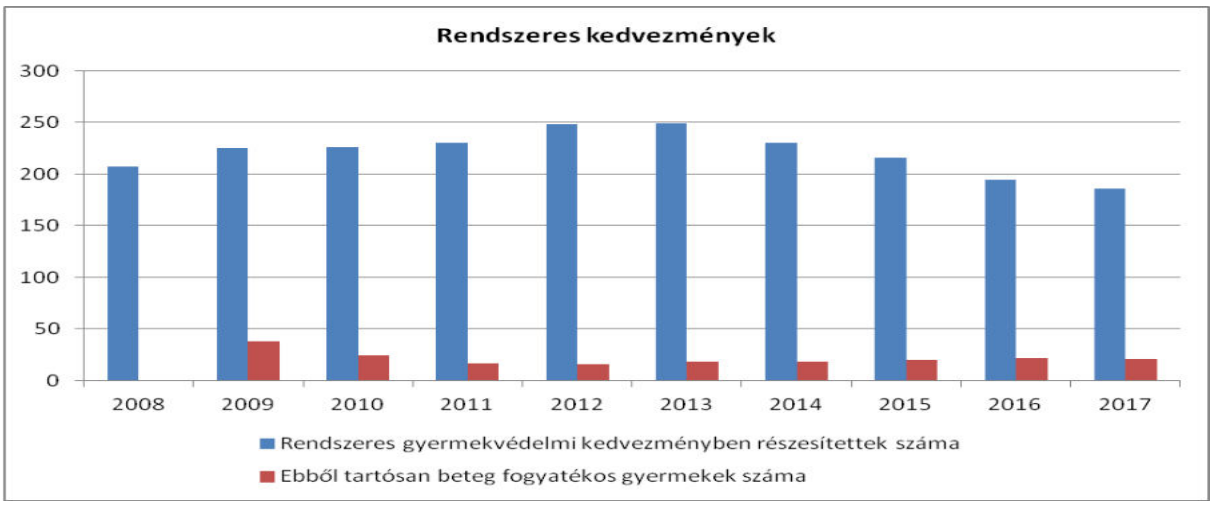

2017. december 31. napján 185 fő rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeket tartottunk nyilván, melyből 182 fő kiskorú mellett 3 fő nagykorú szerepelt kedvezményezettként. A szülő vagy a nagykorú jogosult erre irányuló kérelme alapján 2017.-ben két alkalommal került sor az ellátás megszüntetésére. (Mindkét esetben a gyermekek kikerültek a nagyszülő gyámsága alól és visszakerültek az anyához.)
2017. augusztus hónapban 91 család 181 gyermeke részesült a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó természetbeni támogatásban Erzsébet utalvány formájában, 2017. november hónapban pedig 90 család 183 gyermek jogán vehette fel ugyanezt a támogatást.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

Településünkön a szociális és gyermekétkeztetést 2013. év óta a Laci Bá~ Konyhája látja el. A következőkben ismertetem a 2017. évben hatályos a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 21/B. (1) és (2) bekezdését, melyből kiderül, hogy a szülők milyen jogcímeken igényelhetnek kedvezményt az intézményi gyermekétkeztetésben résztvevő gyermekük részére.

21/B. § (1) Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani
a) a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha
aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy
ae) nevelésbe vették;

b) az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
bb) nevelésbe vették;

c) azon *a)* és *b)* pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;

d) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

da) nevelésbe vették, vagy
db) utógondozói ellátásban részesül.

(2) Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani

a) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;

b) az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (1) bekezdés *b)* pont *ba)* alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;

c) az (1) bekezdés *a), b)* és *d)* pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

Szirákon a gyermekétkezetést havonta átlagosan 165 gyermek vette igénybe. Valamennyi gyermek 50%-os vagy 100 %-os kedvezményben részesült, ami az étkeztetésben résztvevők 100 %-át teszi ki.

Az Önkormányzat fenntartásában működő Aprófalva Óvodában a gyermekétkeztetést minden beíratott gyermek (2017. évben 46 fő) igénybe vette és minden gyermek 100%-os kedvezményben részesült.

A 2017. évben kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők átlagos statisztikai létszáma:

	Kedvezményben részesülők száma		
Térítés mértéke	Óvoda	Általános Iskola (Országos Roma Önkormányzat a fenntartó)	Összesen
100%-os térítési díjkedvezménnyel étkezők	46	115	161
50%-os térítési díjkedvezménnyel étezők	0	4	4
Az étkezésért teljes térítési díjat fizetők	0	0	0
Összesen	46	119	165

2016. január 1-jétől a települési önkormányzat köteles szünidei gyermekétkeztetést biztosítani az arra rászorult gyermekek részére.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 21/C. §- az alábbiak szerint határozza meg a jogosultsági feltételek:
21/C. § (1) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést

a) a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és

b) az *a)* pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

(2) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést az (1) bekezdés *a)* pontja szerinti esetben

a) a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,

b) az *a)* pont alá nem tartozó gyermekek számára

ba) a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,
bb) az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon

köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

A szünidei étkeztetésben a tavaszi szünet időtartama alatt 142 fő, a nyári szünet időtartama alatt 137 fő, az őszi szünet időtartama alatt 113 fő és a téli szünet időtartama alatt 135 fő gyermek került ellátásra.

Étkezésben résztvevők száma és az átvett adagok szerinti bontásban a 2017. évi adatok szerint:

	Tavaszi szünet	***Nyári szünet***	***Őszi szünet***	***Téli szünet***
Bölcsödés korú gyermekek száma	1	2	4	8
Óvodás korú gyermekek száma	19	30	3	25
Általános iskolás korú gyermekek száma	78	96	84	86
Közép iskolás korú gyermekek száma	18	17	19	21
Összesen	**116**	**145**	**110**	**140**
Átvett adagok száma	**232**	**6890**	**440**	**560**

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Nincsen nem magyar állampolgár gyermek a településen.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A védőnő megbízási szerződés alapján heti két alkalommal látja el tevékenységét a településen. 2018-ban 15 gyermek született Szirákon. A született gyermekek 73 %-a roma családok gyermeke. Ugyanebben az évben 20 gyermek töltötte be a 3. életévét. Közöttük 15 kisgyermeknél tapasztalhatók a szociális környezetre visszavezethető problémák, szociális fejlődési zavarok.

2017. évben védőnő által ellátott gyermekek				
		Gyerekek száma	Ebből roma gyerekek száma	Roma gyerekek aránya
a	0-11 hónapos gyerekek	12	8	66%
b	12-35 hónapos gyerekek	45	40	88%
c	3-6 éves gyerekek	75	67	89%
Összesen		132	115	87%

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A településen gyermekorvosi ellátás nem működik heti vagy napi rendszerességgel. Havonta egy alkalommal Pásztóról jön gyermekorvos, aki ellátja a gyermekeket (kötelező oltások, kötelező státusz vizsgálatok). A Legközelebbi gyermek szakorvosi ellátás Pásztó városban található.

c.) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Az Aprófalva Óvodában 1 fő gyógypedagógus fejleszti a gyermekeket hetente 2-szer 4 órában. Ellátja a gyermekek logopédiai fejlesztését, valamint segíti az SNI-s gyermekeket is.

d) gyermekjóléti alapellátás

A család- és gyermekjóléti szolgálat biztosítását a Vanyarci Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgáltatási Társulás által alkalmazott személy látja el 2015. október hónaptól, aki szociálpedagógus végzettséggel rendelkezik. A szolgálat családsegítője heti 24 órában látja el feladatait a településen, melyek alkalmával hétfő-szerda- és pénteki napokon ügyfélfogadást tart. A szolgálati iroda helye az önkormányzat épületében található. A családsegítő legfőbb feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése, gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében, továbbá a társult települések önkormányzatainak közigazgatási területén élő szociális vagy mentálhigiénés, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítséget igénylő személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok

megelőzése, krízishelyzet megszüntetése, valamint életvezetési képesség megőrzése céljából szolgáltatás nyújtása

e) gyermekvédelem

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján a gyermekvédelem intézményrendszere gyermekjóléti alap- és gyermekvédelmi szakellátásokra osztható fel, melyből az önkormányzati törvény alapján a települési önkormányzatok feladatkörébe a gyermekjóléti alapellátások tartoznak. Ez az ellátás a Vanyarci Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgáltatási Társulás keretein belül működik.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Hátrányos helyzet: Hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították.

Halmozottan hátrányos helyzet : A hátrányos helyzetű gyermekek csoportján belül az a gyermek, tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek 3 éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen, illetve az a gyermek, tanuló is, akit tartósan nevelésbe vettek.

Sajátos nevelési igényű gyermek: SNI gyermek, tanuló a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők csoportja.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

A helyi Teleki József Általános Iskola és Szakközépiskolának 168 fő tanulója van, mely teljes egészében hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű. A tanulók majdnem teljes egésze cigány származású. Ennek megfelelően a tanulók családja sokszor nagyon szegény, sokgyermekes, a roma etnikumra jellemző szociokulturális problémával terhelt. Nagyon sok tanulót nevel nevelőszülő (átmeneti, vagy tartós nevelt, esetleg örökbefogadott), de jó néhány esetben a nagyszülőnél él a tanuló. Sajnos nagyon jelentős számú tanuló él csonka családban. Több tanuló veszélyeztetett, védelembe vett. 15 tanuló sajátos nevelési igényű, többségük enyhe fokú értelmi fogyatékos. A számukra megfelelő gyógypedagógiai fejlesztésről szakképzett gyógypedagógus, illetve gyógypedagógiai asszisztens gondoskodik. Emellett vannak olyan gyerekek, akik beilleszkedési, tanulási és magatartászavarral küzdenek, de számukra szintén biztosítva van a megfelelő fejlesztő foglalkozás.

Az Aprófalva Óvodát 46 fő gyermek látogatja, melyből 4 fő hátrányos helyzetű, 22 fő halmozottan hátrányos helyzetű, 3 fő sajátos nevelési igényű gyermek.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az általános iskolában 1 fő gyógypedagógus heti 10 órában foglalkozik a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésével és a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő gyermeket segíti a felzárkózásban.

Az óvodában 1 fő gyógypedagógus fejleszti a gyermekeket hetente 2-szer 4 órában. Ellátja a gyermekek logopédiai fejlesztését, valamint segíti az SNI-s gyermekeket is.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Hátrányos megkülönböztetés és elkülönítés a képzés, oktatás során nem tapasztalható.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

A kompetenciamérés eredményei a Teleki József Általános Iskola és Szakközépiskola eredményeiből származik, amelyből lemérhető, hogy az ott tanuló gyermekek eredményei az általános iskolát figyelembe véve az országos átlaggal azonos mértékűek, azonban az utóbbi két évben csökkenő tendenciát mutat. A szakiskolai képzésben résztvevők eredményei az országos átlag felettiek.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az iskolában az Útravaló programon belül az Út a szakmához (amelyben a 9.-10.-11.osztályos tanulók) és az Út a középiskolába (amelyben a 7.-8.osztályos tanulók vehetnek részt) című pályázatokon vesznek részt. Mindkét program elsősorban a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek szól, de a hátrányos helyzetű gyermekek közül a kiemelkedő tanulmányi eredményekkel rendelkező diákok is igénybe vehetik.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	***fejlesztési lehetőségek***
Elszegényedés tapasztalható a településen	- Fokozott odafigyelés, jelzések továbbítása - Családgondozás (fokozottan) - Ruha és adománygyűjtés, osztás
A kialakult digitális szakadék áthidalása az internetes tartalmakhoz, információkhoz való hozzáférés hiánya a szegényebb családokból származó gyermekeknél	Információs szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása
A HH/HHH-s gyermekek száma magas, nő a veszélyeztetett gyermekek száma, akiknek nyáron nem jut napi 1x meleg étel	- szünidei gyermekétkeztetés megszervezése - nyári napközi szervezése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők teszik ki a népesség felét és sajátos problémáik alapvető társadalmi kérdéseket érintenek. 2017-ben Magyarországon a 15-64 éves nők 51%a, a férfiak 63%-a volt foglalkoztatott. A nők munkahelyi hierarchiában elfoglalt úgy jellemezhető, hogy minél lejjebb megyünk a foglalkozások rangsorában, annál több nőt találunk az alacsonyabb keretet jelentő és alacsonyabb presztizsű állások betöltői között, a vertikális szegregáció erősödésére utal a női vezetők rendkívül alacsony aránya. A nők és a férfiak munkaerő-piaci esélyegyenlőségének alapvető feltételei közé tartoznak a családi és munkahelyi kötelezettségek összehangolását lehetővé tevő családtámogatási ellátások, az elérhető és megfelelő minőségű gyermekgondozási, illetve a gondozásra szoruló családtag ellátását segítő szolgáltatások, valamint a családi kötelezettségeket rugalmasan figyelembe vevő munkaszervezetek és foglalkoztatási formák elterjesztése.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők munkaerő piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. A nők nagy része gyermekeket nevel, és az elhelyezésük miatt felmerülő problémák gátolja őket a munkavállalásban. Vannak egyedül élő nők is, akik még nehezebben tudnak munkába állni, mivel nincs kire bízniuk kiskorú gyermeküket. Ilyenkor a szomszédok, rokonok nyújtanak segítséget az egyedül lévő anya számára.

Az aktív korú nők és férfiak között nincs nagy különbség a településen, mindkét nem foglalkoztatható.

b.) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

2018. és 2019. évben lehetősége van a településen élő embereknek egy ingyenes képzésen részt venni, ami a számítástechnika fontosságáról szól. A képzésen az alapvető információtechnológiai alkalmazások elsajátításától kezdve, egészen az interneten keresztül történő álláslehetőségek felderítéséig mindenre sor kerül (táblázatkezelők, szövegszerkesztők, internet használatának alapfokú ismerete). A programon átlagosan 10-12 fő vett részt és minden résztvevő nő volt. A Pásztói Munkaügyi Központ a munkanélküliek részére különböző okj-s és egyéb képzéseket indít, melyet a település tanulni kívánó nő tagjai is elérnek.

d) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A nők elhelyezkedésének szempontjából fontos szerepet játszik az iskolai végzettségük, mert az alacsony iskolai végzettségűek leginkább csak közmunkaprogramban foglalkoztathatók. A környéken található gyárak ugyancsak munkahelyet teremtenek, bár már ott is az esetek nagy többségében alapvető követelménynek számít a középfokú végzettség. A működő közfoglalkoztatási programban összesen 29 fő alkalmazott dolgozik, melyből 24 fő nő és 5 fő férfi. Tehát a közfoglalkoztatásban jelenleg nagyobb arányban vesznek részt nők, mint férfiak.

e) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, így a nők hátrányos megkülönböztetéséről nincs is tudomásunk.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A mai nő számára a munka és a családi élet összeegyeztethetősége okozza a legnagyobb problémát. Ennek megoldását segítené a részmunkaidő, a rugalmas munkaidő elterjedése, az otthoni távmunka lehetőségének támogatása, a családbarát munkahelyek létrehozása, a családtámogatási rendszer átgondolása, vagy az, hogy a férfiak kevesebbet dolgozzanak, és nagyobb szerepet vállaljanak a háztartásban és a gyermekek nevelésében.
Bár a nők nagy része szívesen venné, ha részmunkaidőben dolgozhatna, nem szabad elfelejteni, hogy Magyarországon a kétkeresős családmodell a jellemző, és így „másfél kereső" csak kevés családban elég arra, hogy a megszokott életnívóhoz szükséges jövedelmet előteremtse. Gyakran a részmunkaidőben elérhető kereset – különösen az alacsonyabb iskolai végzettséggel kevéssé kvalifikált munkát ellátó nők számára – a munkába járással kapcsolatos többletköltséget, illetve az otthoni munkával elérhető megtakarítások együttes összegét sem érik el. A Kormány családbarát szemléletének egyik mutatója, hogy az Emberi Erőforrások Minisztériuma családbarát munkahely pályázatot hirdet, elősegítve a családi és munkahelyi élet összeegyeztethetőségét.
A magyar nők egyébként a mai napig családcentrikusak és elenyésző azok száma, akik a munkájukat helyezik életük középpontjába. Magyarország családbarátnak tekinthető abból a szempontból, hogy itt az anyák, amennyiben körülményeik lehetővé teszik, akár három évig is otthon maradhatnak gyermekeikkel, akik viszont bármilyen okból előbb visszamennek dolgozni, bölcsődébe adhatják gyermekeiket, ahol a piciket szakszerű gondozásban, ellátásban részesítik.

Ma már lehetőség van arra, hogy a férj, vagy a nagyszülő maradjon otthon a gyermekkel. Sok család számára megoldást jelent a nők korai nyugdíjazása, tehát ha a nagymama a 40 év szolgálati idő után nyugdíjba mehet (teljes összegű öregségi nyugdíjjal), akkor vállalni tudja a gyermek napközbeni ellátását. Ezekkel a lehetőségekkel elsősorban azok a családok élnek, ahol az anya keresete magasabb, vagy ahol az apának átmenetileg nincs állása, ezért célszerűbb, ha a nő mielőbb visszatér dolgozni.
Sajnos a kisgyermeket nevelők munkaerőpiaci esélyeit alapvetően rontják a szolgáltatási hiányosságok (férőhely hiány, korai munkakezdéshez nem minden esetben igazodó nyitvatartási idő).

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. E területen belül is fokozott figyelmet fordítanak a szociálisan nehéz helyzetben élő várandósokra és a gyermeküket egyedül nevelő anyákra.
A gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását a leendő szülők számára már várandós korban megkezdik: beszélgetések, családlátogatások keretében. A védőnők segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzátartozó nyomtatványok beszerzésében, kitöltésében.
A fogamzásszabályozás és szexualitás gyakran még a mai családokban is tabu témának számít. Ezért kiemelten fontos szerepet kapnak a közoktatási intézmények a gyerekek felvilágosításában. A gyerekek szexuális felvilágosítását célzó programok, tanórák már az általános iskolában megkezdődnek, majd a középiskolákban folytatódnak.
Várandós tanácsadást hetente 2 alkalommal tart a védőnő. A védőnő koordinálja a terhesség idejének megfelelő vizsgálatok megtörténtét, sajnos nem mindig kellő sikerrel. (nem jár el a várandós rendszeresen szakorvosi vizsgálatra).A védőnő az otthonában is meglátogatja a várandósokat és életvezetési-, léakásrendezési tanácsokat ad, hogy megfelelő legyen a csecsemő fogadása. Erre természetesen a családsegítő teljes mértékben partner és a segítségével még célravezetőbbek az intézkedések, a segítség.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető törvénykönyv tartalmazza.
A zaklatás vagy a családon belüli erőszak miatt történő rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától. A bántalmazott nők inkább családon belül oldják meg ezeket a problémákat mivel félnek az újabb bántalmazástól. A településen elvétve fordulnak elő a családon belüli bántalmazások, vagy nem jut tudomásunkra az efféle probléma, mert a nők nagy többsége nem szívesen beszél a családon belüli konfliktusokról.
A családon belüli erőszak „kezelése”, illetve megelőzése, valamint a rászorultak segítése mindig is fontos volt, azonban a jövőben szükséges lenne egy átfogó projektre, melynek keretében foglalkoznánk az áldozattá válás megelőzésével és az áldozatsegítéssel, érzékenyítéssel.
A modern szociális munka eszközeivel (párterápia, családterápia, mediációs megbeszélések) jó eredmények érhetők el, azonban bizonyos esetekben ezek a segítő szolgáltatások már nem elegendőek, illetve a helyzet súlyossága miatt más beavatkozásra van szükség (átmeneti otthonok, szenvedélybeteg-segítő szolgálatok).

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások, mint az anyaotthon és a családok átmeneti otthona legközelebb Salgótarjánban érhető el. A családok átmeneti otthona befogadja a

hozzátartozók közötti erőszak miatt krízishelyzetbe jutott édesanyát és gyermekét, az otthontalanná vált szülőt és gyermekét, segítséget nyújt a szülőnek gyermeke életkori sajátosságainak szükségszerű ellátásához; a szülőnek és gyermekének az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a nők jelenléte a képviselő testületben, mivel azonos jogok illetik meg őket a politikai, a gazdasági és szociális területek képviseletében is.
Szirák Község Önkormányzat Képviselő-testülete 7 főből áll, melyből 3 fő női tag és 4 fő férfi. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat tagjait tekintve ez az arány 75-25%-ra nő.
A Vanyarci Közös Önkormányzati Hivatal Sziráki Kirendeltségén dolgozók között túlnyomó részt nők dolgoznak.(A hivatali apparátus 3 fő nő és 1 férfi köztisztviselő személyéből tevődik össze.)

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Egyelőre a nőket fokozottan nem érintik társadalmi problémák a településen, ezért a felszámolásukra irányuló kezdeményezés sem szerepel az Önkormányzat közeljövőbeli terveiben.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	***fejlesztési lehetőségek***
Rossz mentális és egészségügyi állapotban lévő nők	Mentális és egészségügyi állapot javítása: Óvodai nyitva tartás megváltoztatása Közösségi programok az alábbi témákban (baba-mama klub gyerekbarát helyszínen felügyelettel) • szűrővizsgálatok, és prevenciós programokra történő figyelemfelhívás • közösségi programok a családtervezéssel családgondozással kapcsolatosan • felvilágosító előadások • nevelési praktikák, • öngondoskodás

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

Az idősek helyzetével kapcsolatosan Önkormányzatunk mindig is azonosult II. János Pál pápa: „Szeressétek az öregeket” hitvallásával, mely így szól:

„…Mert ti lesztek majd az öregek, S mindazt, mit nekik tettetek
Azt adják nektek a gyerekek, Azért előre intelek titeket,
Szeressétek az öregeket.”

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A nyugdíjban, nyugellátásban részesülők száma 2013. évtől csökkenést mutat, mind a nők, mind a férfiak tekintetében. Ez a fogyás arányaiban követi az össznépesség csökkenését. A társadalombiztosítási (tb) nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 6. § (1)-(2) alapján
„A tb nyugdíjrendszer keretében járó saját jogú nyugellátások:
- az öregségi nyugdíj.
A tb nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátások
- az özvegyi nyugdíj,
- az árvaellátás,
- a szülői nyugdíj,
- a baleseti hozzátartozói nyugellátások,
- az özvegyi járadék.”

A következő táblázat a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők számának változását mutatja be az elmúlt években, nemek szerinti bontásban

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	131	176	307
2009	129	169	298
2010	129	159	288
2011	127	161	288
2012	121	159	280
2013	128	146	274
2014	121	141	262
2015	112	141	253
2016	109	145	254

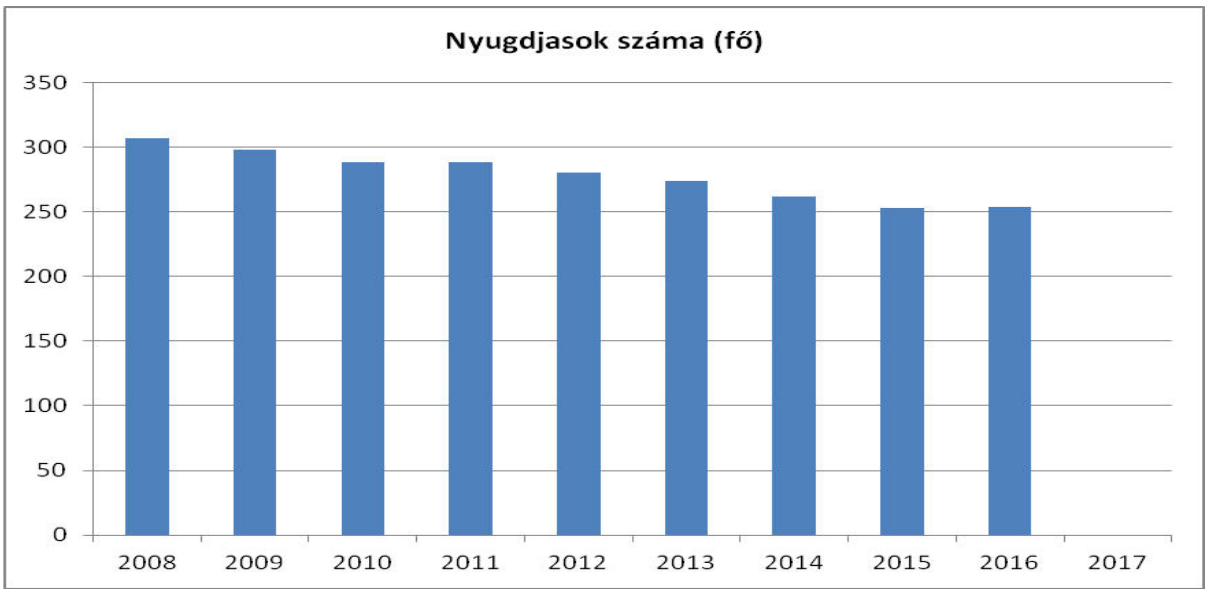

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A településen élő idősek között a legkisebb a munkanélküliek száma. Ennek oka lehet, hogy a védett kort elértek közül kevesen kerülnek elbocsátásra.
A nyugdíjas korú lakosok tekintetében nem jellemző a nyugdíj melletti munkavállalás, arányuk alig kimutatható. Az aktív korúak alacsony foglalkoztatottsága miatt az idősek kikerültek a munkaerő piacról.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglakoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Mivel a településen az idősek számára sem tanulási, sem foglalkoztatási feltételek nem állnak rendelkezésre, ezért az idősek aktív életének előremozdítására az önkormányzat folyamatos fejlődési lehetőségeket keres.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az idősebb korosztály alacsonyabb fokú foglalkoztatottságát több tényező együttes jelenlétével lehet magyarázni. Az elmúlt évtizedekben jelentősen átalakult a munkaerő-piac, a felgyorsult technikai és technológiai fejlődés miatt számos munkakör szűnt meg és újabbak jöttek létre, ugyanakkor újfajta képességek és kompetenciák váltak szükségessé a sikeres érvényesüléshez. Mivel az idősebb munkavállalók munkaerő-piacra történő belépésekor még kevésbé volt jellemző a gyakori munkahelyváltás, kevesen tartották fontosnak az élethosszig tartó tanulást és a tudás rendszeres frissítését, ami most jelentős hátrányt okoz számukra munkahelyük elvesztése esetén a fiatalabb generációkkal szemben.
A munkaadók gyakran azzal magyarázzák az idősek munkaerő-piaci versenyhátrányának egyre inkább érezhető jelenlétét, hogy az idősek tudása elavult, kevésbé rugalmasak, nem beszélnek idegen nyelvet, fizikai állapotuk márt nem kielégítő.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az arra rászoruló idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférését szintén a számukra kijelölt „gondozók" segítik. Továbbá a település háziorvosa, illetve annak asszisztense időről-időre felkeresi a rendszeres orvosi ellátásra szorulókat.

f) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A helyi időseknek lehetőségük van havi egy alkalommal a Szirák Polgárosodásáért Alapítvány tulajdonában lévő Közösségi Házban és az alapítvány által szervezett kötetlen fogalakozás keretében összejönni.

g) idősek informatikai jártassága

Az internet és az informatikai ismeretek iránti igény megoszlik az idősek között, ugyanis a 60 és 70 év feletti embereket még érdekli az informatika, illetve azokat is ahol egy családban több generáció él, mert a fiatalabb generációt látva nagyobb érdeklődést mutatnak. Az átlagosan 75 év feletti korosztály többsége már nem nyitott ezekre a ismeretekre, mert az ő aktív korukban ismeretlen volt az informatika és nem tudnak, illetve nem is akarnak megbirkózni , megismerkedni ezzel a világgal.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Ebben a tárgykörben talán a legfontosabb feladat az egészségfejlesztéshez szükséges szemlélet és tudatosság erősítése, melynek keretében hangsúlyt kell fektetni az alkalomszerű szűrések, szervezett, célzott népegészségügyi szűrővizsgálatok biztosítására, a népbetegségnek számító – különösen a vércukor, vérnyomás, koleszterin – betegségek kiszűrésére, védőoltások beadására (pl.: influenza elleni védőoltás).
Mint minden területen így itt is szükséges a prevenció, a megelőzés érdekében szervezett életmód tanácsadások, az egészségfejlesztő közösségi programok, melyek lehetőséget biztosítanak az egészséges életmód megismerésére, valamint nagyban hozzájárulnak az elsődleges és másodlagos megelőzéshez, továbbá a testi és lelki egészség megőrzéséhez.
A pénzbeli és természetbeni ellátások (70 év felett alanyi jogon jár a lakásfenntartási támogatás, 80-85-90-95 évesek pénztámogatás évente 1 alkalommal) célzott biztosítása meghatározó az idősek létbiztonsága szempontjából, ezért fontos lenne ezeket a jövőben is megőrizni.

Végezetül fontos kiemelni, hogy az időskorúak egy nagyon összetett, heterogén csoportot alkotnak koruk, egészségi állapotuk, anyagi lehetőségeik, életmódjuk, fogyasztási szokásaik és szükségleteik tekintetében.
Növekszik az egyszemélyes háztartásban élő, segítségre, ápolásra szoruló idős emberek száma, de sok az olyan frissnyugdíjas is, aki aktív életet él (pl.: rendszeresen sportol, színházba jár).
A célunk az, hogy bármelyik csoportba is tartozik, minél több idős élhessen minőségi, aktív, illetve biztonságot nyújtó, gondtalan idős éveket.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	***fejlesztési lehetőségek***
Idősek elmagányosodása	Közösségi programok szervezése
Bűnelkövetők számára leginkább veszélyeztetett korosztály	- tanácsadás, tájékoztatás, figyelemfelkeltő írások készítése, - jelzőrendszeres házi segítségnyújtás népszerűsítése, - Polgárőrség fokozott járőrözése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékkal élő népességen belül továbbra is a mozgássérülteké a legnépesebb csoport, a társadalom életének szinterein való megjelenésük alapfeltétele az akadálymentesítés. Rajtuk kívül haszonélvezői az akadálymentes környezetnek a kisgyermekes, babakocsival közlekedő szülők, a beteg és idős emberek is. Magyarországon a 1990-es években jelentősen visszaesett a foglalkoztatottság és ez a fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci helyzetére is hatással volt. A foglalkoztatottak aránya Magyarországon a fogyatékkal élők között 2001. évi népszámlálás adatai szerint 9%-ra csökkent. A fogyatékkal élők munkaerő-piacon való megjelenésének előmozdítása érdekében szükséges a fogyatékkal élők számára az akadálymentes környezet kialakítása, továbbá a közlekedési nehézségek miatt a távmunka lehetőségének biztosítása. A szociális ellátások területén a fogyatékossággal elő személyek esetében a saját lakókörnyezetben történő segítségnyújtás kap prioritást.
A fogyatékos népességen belül továbbra is a mozgássérülteké a legnépesebb csoport, a társadalom életének színterein való megjelenésük alapfeltétele az akadálymentesítés. Rajtuk kívül haszonélvezői az akadálymentes környezetnek a kisgyermekes, babakocsival közlekedő szülők és a beteg emberek is.

7.1 A településen fogyatékossággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékkal élő emberek és családtagjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Önkormányzatunk feladata, hogy olyan környezetet teremtsen és működtessen, melyben egyenlő esélyek érvényesülnek a mindennapi életünk során; a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és szórakoztatás területén is.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A községben nincs lehetőség a fogyatékkal élők foglalkoztatására.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A községben nincs lehetőség a fogyatékkal élők foglalkoztatására, így a hátrányos megkülönböztetésről sincs információnk.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Nem működnek ilyen jellegű szolgáltatások a településen.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyek számára az állam különböző ellátási formákat biztosít, amelyeket jogszabályok biztosítanak.
A szociális ellátásokat igénybevevők között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékkal élők is, azonban csak az alábbi ellátásoknál tudjuk nyilvántartott adatokkal alátámasztani:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma	94	69	85	92	118	127	132

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az önkormányzat tulajdonában lévő középületek közül csak az orvosi és fogorvosi rendelőben biztosított az akadálymentesség. Az önkormányzat tervei között szerepel a többi középület pályázat útján történő akadálymentesítése.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A településen egyetlen élelmiszer üzlet rendelkezik az akadálymentes megközelítéssel.

c) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Nem megoldott a településen az akadálymentesítés.

h) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A községben fogyatékkal élők nappali intézménye és egyéb speciális közlekedés nem megoldott.

i) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A fogyatékossági támogatáson kívül (nem helyi juttatás) a településen a fogyatékkal élők más támogatásban nem részesülnek, mert a 2012. évben a Szociális igazgatásról szóló törvény módosítása miatt a mozgáskorlátozott közlekedési támogatás megszűnt. Sajnos szükség esetén sem megoldott a fogyatékkal élő emberek utaztatása.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	***fejlesztési lehetőségek***
Akadálymentesítés hiánya	Középületek (önkormányzat, védőnői szolgálat) akadálymentesítése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Az önkormányzatnak és intézményeinek, a településen működő vállalkozóknak, vállalkozásoknak, a civil szervezeteknek, az egyházak képviselőinek, a település lakosságának – kicsiknek és nagyoknak, időseknek és fiataloknak – közös érdeke és felelőssége, hogy Szirák település a jövőben is még inkább élhető és szerethető településsé váljon.
Fontos, hogy a jövőben minél többen aktív tevékenységet folytassanak és ezzel mintát mutatva a közösség többi tagjának egyre többen bekapcsolódjanak a közösségi munkába.

A településen roma nemzetiségi önkormányzat működik. A településen működő általános iskola és szakközépiskola fenntartója már évek óta az Országos Roma Önkormányzat. Az önkormányzattal – országos és a helyi – a kapcsolat jónak értékelhető.

A Szirák Polgárosodásáért Alapítvány – a helyi önkormányzat mellett – az egyik legnagyobb mozgatórugója és segítője a településnek. Célja a természetes és épített környezet védelme, a kulturális örökség megőrzése, a sziráki lakosság életkörülményeinek javítása, a polgárosodás és a helyi közélet demokratikus fejlődése, a cigány kisebbség felzárkóztatásának elősegítése, ez irányú oktatás és szemléletformálás.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyzetelemzés előkészítésében és az egyes esélyegyenlőségi célcsoportok jellemzőinek feltárásában részt vettek a településen dolgozó gyermekjóléti, köznevelési, közművelődési szakemberek, nemzetiségi önkormányzatok elnökei.
A képviselő-testület által elfogadott dokumentum a honlapon hozzáférhető lesz, mely alapján biztosítható lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	***Következtetések***	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	**fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel**
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Az alacsony iskolázottságúak között magas a tartós munkanélküliség aránya	Az alacsony képzettségűek foglalkoztathatóságának növelése: - Felnőttképzés szervezése - Közfoglalkoztatási pályázat igénybevétele
	Szegregált lakókörnyezet	Szegregátumban élőkről adatgyűjtés, és a szegregátum felszámolása: • szociális térkép (elégtelen lakhatási körülmények) készítése komplex telepfelszámolási program megvalósítása
	A szegregátumban élők nem jutnak el szűrő és prevenciós vizsgálatokra	Egészségügyi prevenciós előadások tartása
Gyermekek	A HH/HHH-s gyermekek száma magas, nő a veszélyeztetett gyermekek száma, akiknek nyáron nem jut napi 1x meleg étel	- szünidei gyermekétkeztetés megszervezése - nyári napközi szervezése
	Elszegényedés	- Fokozott odafigyelés, jelzések továbbítása - Családgondozás (fokozotttan) - Ruha és adománygyűjtés, osztás
Idősek	Idősek elmagányosodása Bűnelkövetők számára leginkább veszélyeztetett korosztály	Közösségi programok szervezése - tanácsadás , tájékoztatás, figyelemfelkeltő írások készítése - jelzőrendszeres házi segítségnyújtás népszerűsítése - Polgárőrség fokozott járőrözése
Nők	**Rossz mentális és egészségügyi állapot**	**Mentális és egészségügyi állapot javítása:** *a)* Óvodai nyitva tartás megváltoztatása *b)* Közösségi programok az

		alábbi témákban (baba-mama klub gyerekbarát helyszínen felügyelettel) • szűrővizsgálatok, és prevenciós programokra történő figyelemfelhívás • közösségi programok a családtervezéssel családgondozással kapcsolatosan • felvilágosító előadások • nevelési parktikák, • öngondoskodás
Fogyatékkal élők	- Akadálymentesítés hiánya	-középületek (önkormányzat, védőnői szolgálat) akadálymentesítése

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	***Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése***	***Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst***
Romák és/vagy mélyszegény-ségben élők	Az alacsony képzettségűek foglalkoztathatóságának növelése: - Felnőttképzés szervezése - Közfoglalkoztatási pályázat igénybevétele	Munkaügyi Központ, Önkormányzat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, általános iskola, középiskolák, szakképző intézmények, civil szervezetek
	Szegregátumban élőkről adatgyűjtés, és a szegregátum felszámolása	Háziorvosi szolgálat, Önkormányzat, védőnő, Roma nemzetiségi Önkormányzat, önkéntesek
	A szegregátumban élők nem jutnak el szűrő és prevenciós vizsgálatokra	
Gyermekek	Szünidei gyermekétkeztetés biztosítása	Önkormányzat, Óvoda, Iskola, fenntartó. Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Rendőrség
	Elszegényedés	Önkormányzat, Óvoda, Iskola, Nemzetiségi önkormányzat, Családsegítő, civil szervezet
Idősek	- Közösségi programok szervezése	Önkormányzat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Civil szervezet, Háziorvosi szolgálat, Polgárőrség
	- Tanácsadás, tájékoztatás, polgárőrség járőrözése	
Nők	Mentális és egészségügyi állapot javítása	Önkormányzat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Civil szervezet, Háziorvosi szolgálat, családsegítő, védőnő
Fogyatékkal élők	- Középületek (orvosi rendelő, önkormányzat) akadálymentesítése	Önkormányzat

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák és nem romák között nincs megkülönböztetés és a nemzetiségek egyetértésben élnek.
Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők felzárkózzanak és megfelelő munkavégzéssel biztosítva legyen megélhetőségük.
Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek oktatását és nevelését, mert mindannyiunk jövője múlik a következő felnőtt nemzedék világhoz fűződő hozzáállásán és gondolkodásmódján.
Folyamatosan odafigyelünk az idősek lelki egyensúlyára, hiszen a magány és a feleslegesség érzése még az egyébként jó anyagi körülmények között élő idős embereket is beteggé teszi és sohasem szabad elfelejteni, hogy egyszer mindannyian megöregszünk.
Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a fokozott társadalmi megbecsülést, ugyanis elsősorban a nők vállán nyugszik a jövő generáció felnevelése.
Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők elfogadására és segítésére, mert sok esetben olyan értékekkel rendelkeznek, amelyek az úgymond egészséges emberek számára ismeretlen fogalmak.

Az intézkedési területek részletes kifejtése I/A.

Intézkedés címe:	**Közösségi programok szervezése az időseknek**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	**Idősek elmagányosodása**
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid távú : Nótaest-szervezése, ahol a helyi és a szomszédos települések időskorú lakosai együtt egy zenés, szórakoztató délutánon vehetnek részt. Közép távú : Idősek-napja ingyenes szűrőprogrammal egybekötve, évente Hosszú távú : Rendszeres társasági élet lehetősége (nyugdíjas klub létrehozása), ezzel csökkentve az elmagányosodás esélyét.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Helyi önkéntesek felkeresése a technikai munkálatok elvégzése miatt - Nóta énekesektől való ajánlat kérés, illetve az előadók felkérése - Helyszín és időpont egyeztetés a Művelődési Ház vezetőjével - Háziorvossal való egyeztetés a szűrőprogram részletességéről és menetéről - Megjelent idősek vendéglátása (étel, ital) - Óvodások, Általános Iskolások, Néptánccsoport műsorának megszervezése
Résztvevők és felelős	Felelős : Polgármester
Partnerek	Önkormányzat, RNÖ, Civil szervezet, önkéntesek, háziorvosi szolgálat, Nóta énekesek, Művelődési ház vezető, Óvoda, Általános Iskola
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid távú : 2019. november 01. – majd folyamatosan évente Közép távú : 2019. december 31. – majd folyamatosan évente
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rendezvényen részt vettek száma A fenntarthatóságot az Önkormányzat, a helyi vállalkozók, illetve a helyi civil szervezetek anyagi támogatása biztosít.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Eszközök biztosítása -> civil szervezetek bevonása (pl. eszköz bérlés és önkéntesek)
Szükséges erőforrások	- pénzügyi erőforrás - humán erőforrás

Az intézkedési területek részletes kifejtése I/B.

Intézkedés címe:	**Kriminalisztikai veszélyeztetettség csökkentése**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	**Bűnelkövetők számára leginkább veszélyeztetett korosztály**
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Bűncselekmény áldozatává válás megelőzése, gyors segítségnyújtás veszélyhelyzetben Rövid távú : Tájékoztató kiadványok szerkesztése Közép távú : Lakosság tájékoztatása, fokozott ellenőrzés Hosszú távú : Bűncselekmény áldozatává válás megelőzése, gyors segítségnyújtás veszélyhelyzetben
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Tanácsadás, tájékoztatás, figyelemfelkeltő írások készítése - Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás bevezetése - Polgárőrség fokozott járőrözése
Résztvevők és felelős	- Polgármesteri Hivatal - Polgárőr Egyesület - Családgondozó
Partnerek	Önkormányzat, polgárőrség, családgondozó
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid távú : 2019. december 31. Közép távú : 2020. december 31. Hosszú távú: 2022. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	- szervezett tájékoztatókon a részt vevők száma nő - jelzőrendszeres házi segítségnyújtás bevezetésre - kriminalisztikai statisztikában az idős áldozatok számának csökkenése -
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Demencia miatti kiszolgáltatottság
Szükséges erőforrások	- pénzügyi erőforrás - humán erőforrás

Az intézkedési területek részletes kifejtése II.

Intézkedés címe:	**Mentális és egészségügyi állapot javítása a mélyszegénységben élők körében**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	**Rossz mentális és egészségügyi állapotban élnek a mélyszegények**
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A mélyszegénységben élők mentális és egészségügyi állapotának javítása Rövid távú : egészségügyi és mentális problémák feltárása Közép távú : helyben elérhető szűrőprogramok megszervezése, szakellátásokra való eljutás segítése, gyógyszerek kiváltására eseti segélyek biztosítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- ingyenes szűrőprogramok szervezése - prevenciós programok szervezése - közösségi szemléletformáló programok szervezése
Résztvevők és felelős	Felelős : Polgármester
Partnerek	Önkormányzat, RNÖ, Civil szervezet, önkéntesek, háziorvosi szolgálat,, Művelődési ház vezető, Óvoda, Általános Iskola, evangélikus -katolikus egyház
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid távú : 2019. december 31. Középtávú : 2020. december 31. – majd folyamatosan évente
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	- szűrőprogramokon való részvétel aránya
Kockázatok és csökkentésük eszközei	- passzivitás, részvétel megtagadás - -szűrő vizsgálatok megszervezése, szakember meghívása
Szükséges erőforrások	Anyagi és humán erőforrások – szakemberek, pályázatok, önkéntesek

Az intézkedési területek részletes kifejtése III.

Intézkedés címe:	**A középületek fizikai akadálymentesítése a mozgáskorlátozottak számára**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	**A fizikai akadálymentesítés hiánya**
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A fogyatékkal élők számára, a középületek akadálymentesítésének megvalósítása Rövid távú : Tervdokumentáció elkészítése, Árajánlatok bekérése Közép távú : Megfelelő pályázat benyújtása Hosszú távú : A munkálatok elvégzése, ezzel megteremtve az akadálymentesítést
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- szükséges tervdokumentáció elkészítése - pályázat benyújtása - humán erőforrás biztosítása - az orvosi rendelőn, művelődési házon és az önkormányzaton lévő tényleges munkálat elvégzése
Résztvevők és felelős	Felelős : Polgármester
Partnerek	Önkormányzat, RNÖ, Civil szervezet, önkéntesek,
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid távú : 2019. december 31. Középtávú : 2020. december 31. Hosszú távú : 2023. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	- A mozgáskorlátozottak gyakoribb megjelenése az orvosi rendeléseken - Kevesebb alkalommal kell a háziorvosnak házhoz mennie - Művelődési Ház gyakoribb látogatása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	- Megfelelő pályázat hiánya - Önkormányzat forráshiánya
Szükséges erőforrások	Anyagi és humán erőforrások – szakemberek, pályázatok, önkéntesek

Az intézkedési területek részletes kifejtése IV/A.

Intézkedés címe:	**Az alacsony képzettségű munkanélküliek foglalkoztathatóságának növelése**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Magas a munkanélküliségi ráta az országos arányhoz képest, a tartós munkanélküliek aránya magas, főként az alacsony végzettségű, szakképzetlen munkaerő tekintetében
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Ált.: Növekedjen az alacsony képzettségű munkanélküliek foglalkoztathatósága
	Rövidt. cél: Az azonnali foglalkoztathatóságot biztosító szociális szövetkezet létrehozása, az azonnali foglalkoztathatóságot biztosító tanfolyamok elvégzése. Középtávú cél: 5-6 év alatt a befejezetlen iskolai végzettségek megszerzése (8 általános, érettségi, szakképzettség) Hosszút. cél: Csökkenjen a munkanélküliek és/vagy az alacsony képzettségűek száma a településen
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	**Foglalkoztatásba ágyazott képzések** megvalósítása mentorálással, a célcsoport szociális készségeinek fejlesztése mellett (önállóság, időterv, motiváció, tanulékonyság, felelősségvállalás, stb.) • A megszerzendő képesítések szerinti képző helyek és felnőttképző intézmények kiválasztása kistérségi együttműködés keretében, a koordináció megteremtése a Regionális Munkaügyi Központtal, a közeli cigány kisebbségi önkormányzatokkal, és civil szervezetekkel. A közeli képzési helyszínek kijelölése, az oda történő eljutás támogatása (falugondnoki kisbusz). • Tanfolyamok lefolytatása, szociális készségek fejlesztése. • Általános iskolai végzettség megszerzése • Szakképzettség megszerzése • Érettségik megszerzése • Közfoglalkoztatás továbbfolytatása
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, pályázatíró, munkaügyi központ, családsegítő, felnőttképző intézmények, közép-, és általános iskolák, civil szervezetek, kisebbségi önkormányzatok, önkéntesek. Munkaügyi Központ
	Felelős:Polgármester
Partnerek	munkaügyi központ, Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid és középtávú : • 2019. 07. 30. • 2019. 12. 31. • 2020.01- tól folyamatosan. • 2020-2023 (7.8. osztály pótlása) Hosszútávú : • Szakképzettség megszerzése (2019-2023) • Érettségik megszerzése (2019-2023)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint	• Nyertes pályázatok (2. db.) és üzleti terv van/nincs • munka-erőpiaci szükségletfeltárás van/nincs • Kiválasztott célcsoport száma megszerzendő képesítésenként. • Sikeresen tanfolyamot végzettek száma • Általános iskolai bizonyítványok száma • Középiskolai érettségi bizonyítványok száma • OKJ-s bizonyítványok száma

fenntarthatósága	• Szociális Szövetkezetben foglalkoztatottak száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	• Célcsoport motiválatlansága: szigorú kiválasztási eljárás lefolytatása, gyermekfelügyelet biztosítása, gyermekbarát képző hely kiválasztása • Nem nyer a pályázat: pályázatíró alkalmazása • Ha csak 1 pályázat nyer: A megvalósítás redukálása, újrapályázni. • Partnerek közötti együttműködés nem professzionális: rendszeres információ-megosztás, a közös érdekek megtalálása, konzorciumi pályázat benyújtása.
Szükséges erőforrások	• PÉNZÜGYI: nyertes pályázatok esetén történő megvalósítás • HR: pályázatíró, koordináló és mentoráló személyzet • Műszaki: iroda épületnek alkalmas önkormányzati ingatlan (volt öregek otthona).

Az intézkedési területek részletes kifejtése IV/B.

Intézkedés címe:	**Egészségügyi prevenciós előadások tartása**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A szegregátumokban élők nem jutnak el a szűrő-, és prevenciós vizsgálatokra
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Cél : A szegregátumban élők figyelem felhívása a szűrővizsgálatok elmulasztásának veszélyeire; a szegregátumban élők eljussanak szűrővizsgálatokra Rövid és középtávú : - Egészségügyi előadás szervezése a háziorvos és a Roma Nemzetiségi Önkormányzat segítségével - Az előadások rendszeresítése, illetve sokszínűsítése Hosszú távú : - Pályázat útján falugondnoki szolgálat létesítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Házi orvossal való egyeztetés az előadások tartalmáról és mélységéről 2. Az előadás megszervezése a Roma Nemzetiségi Önkormányzat segítségével 3. Az előadás előtt a minimális vizsgálatok ingyenes elvégzése (vérnyomás, vércukorszint mérés, EKG, koleszterinszint mérés) 4. Az előadás havi / 2 havi rendszeresítése 5. Pályázat benyújtása falugondnoki szolgálat létesítésére
Résztvevők és felelős	Polgármester
Partnerek	Háziorvosi szolgálat, Önkormányzat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Szakorvosok, Védőnő, Gyermekorvos
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019. december 31. 2. 2020. július 01. 3. 2020. július 01.. 4. 2020. július 01. -tól folyamatosan 2023.-ig 5. 2023. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	- több ember jut el szűrővizsgálatokra - az előadásokon való megjelenés - nyertes pályázat esetén megoldódik a szűrővizsgálatokra való eljutás Fenntarthatóságot az Önkormányzat és a Roma Önkormányzat anyagi háttere biztosít, illetve a sikeres pályázat
Kockázatok és csökkentésük eszközei	- Nincs megfelelő pályázat, vagy sikertelen a pályázat - Nem mennek el az előadásokra
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás : orvosok, szakorvosok részvétele Anyagi erőforrás : a szűrővizsgálatra való eljuttatáshoz

Az intézkedési területek részletes kifejtése IV/C.

Intézkedés címe:	**Szegregátumban élőkről adatgyűjtés és a szegregátum felszámolása**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	**Szegregált lakókörnyezet**
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Cél : A szegregált lakókörnyezetben élők életminőségének javítása, illetve a szegregáció megszüntetése Rövid és Közép távú : Pontos adatgyűjtés a szegregátumban élőkről (lakás minőség, lakókörülmények, lakók életkorára, munkaképességére, egészségére vonatkozó adatok) Hosszú távú : A szegregátum megszüntetése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. A szegregáció felmérése – a lakosokról való adatgyűjtés 2. Szociális térkép elkészítése 3. A célcsoport felől érkező igények összegzése 4. Pályázat benyújtása – „Komplex telep-program" – Közösségi tér kialakítása
Résztvevők és felelős	Felelős : polgármester
Partnerek	Háziorvosi szolgálat, Önkormányzat, védőnő, Roma nemzetiségi Önkormányzat, ÁNTSZ, pályázatíró, civil szervezet
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2019.12.31. 2. 2020.06.31. 3. 2020.01.01.-től folyamatosan 4. 2023.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Érintett háztartások száma, bevont lakók száma, közösségi tér: van/nincs
Kockázatok és csökkentésük eszközei	- Nem megfelelő szakemberek kerülnek kiválasztásra - Nem használják a célcsoport tagjai a közösségi teret - Nem nyer a pályázat: pályázatíró alkalmazása - Ha csak 1 pályázat nyer: A megvalósítás redukálása, újrapályázni. - Partnerek közötti együttműködés nem professzionális
Szükséges erőforrások	• - PÉNZÜGYI: nyertes pályázatok esetén történő megvalósítás • HR: pályázatíró, koordináló és mentoráló személyzet

Az intézkedési területek részletes kifejtése V/A.

Intézkedés címe:	**Nyári gyermekétkeztetés**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A HH/HHH-s gyermekek száma magas, nő a veszélyeztetett gyermekek száma**,** akiknek nyáron nem jut napi 1x meleg étel
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid és közép távú : A HH/HHH-s gyermekek számára szünidőben napi 1-szeri melegétel biztosítása Hosszú távú : egész évben biztosítva legyen a 3-18 éves korú gyermekek étkeztetése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. A HH/HHH-s gyermekek létszámának felmérése 2. Pályázat benyújtása
Résztvevők és felelős	Felelős : polgármester
Partnerek	Önkormányzat, Óvoda, Iskola, Roma Nemzetiségi Önkormányzat,
Határidő(k) pontokba szedve	1. folyamatos 2. 2020. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	- a HH/HHH-s gyermekek részére szünidőben is biztosítottá válik a napi egyszeri melegétel
Kockázatok és csökkentésük eszközei	- nem nyer a pályázat - az Önkormányzat nem tud anyagi támogatást biztosítani a pályázathoz
Szükséges erőforrások	- PÉNZÜGYI: nyertes pályázatok esetén történő megvalósítás

Az intézkedési területek részletes kifejtése V/B.

Intézkedés címe:	**Elszegényedés enyhítése, csökkentése**
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Egyre inkább megjelennek az elszegényedés jelei
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid és közép távú : adatgyűjtés, akcióterv kidolgozása, adománygyűjtés Hosszú távú : életminőségben javulás elérése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- fokozott odafigyelés, jelzések továbbítása a segítséget nyújtani tudó szervek felé - ruha és adománygyűjtés, osztás
Résztvevők és felelős	Védőnői szolgálat, polgármesteri hivatal, családsegítő, óvónők, házi orvosok
Partnerek	adományozók
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid és közép távú: 2020. december 31. Hosszú távú: 2023. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	- adományban részesülő családok számának emelkedése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	- nem észlelt probléma -
Szükséges erőforrások	- adatgyűjtő, koordináló személy

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	az alacsony képzettségű munkanélküliek foglalkoztathatóságának növelése	Magas a munkanélküliségi ráta az országos arányhoz képest, a tartós munkanélküliek aránya magas, főként az alacsony végzettségű, szakképzetlen munkaerő tekintetében	Növekedjen az alacsony képzettségű munkanélküliek foglalkoztathatósága Rövid távú : Az azonnali foglalkoztathatóságot biztosító szociális szövetkezet létrehozása, azonnali foglalkoztathatóságot biztosító tanfolyamok elvégzése Közép távú : 5-6 év alatt a befejezetlen iskolai végzettségek megszerzése Hosszú távú : Csökkenjen a munkanélküliek é/vagy az alacsony képzettségűek száma a településen	Költségvetési rendelet	Foglalkoztatásba ágyazott képzések megvalósítása mentorálással, a célcsoport szociális készségeinek fejlesztése mellett - pályázat benyújtása a szociális szövetkezet létrehozására, az érintettek körének felmérése, kiválasztási eljárás lefolytatása, üzleti terv elkészítése Közeli képzési helyszínek kijelölése, az oda történő eljutás támogatása - tanfolyamok lefolytatása - ált. isk.-i végzettség megszerzése - szakképzettség megszerzése - érettségi megszerzése	polgármester	2023.12.31.	-sikeres tanfolyamot végzettek száma - ált isk. bizonyítványok száma - érettségi bizonyítványok száma - OKJ-s bizonyítványok száma - szociális szövetkezetben foglalkoztatottak száma	Pénzügyi : nyertes pályázatok esetén történő megvalósítás HR : pályázatíró, koordináló és mentoráló személyzet Műszaki : iroda épületnek alkalmas önkormányzati ingatlan	A fenntarthatóságot az önkormányzat anyagi háttere biztosítja.

2	Szegregátumban élőkről adatgyűjtés és a szegregátum felszámolása	A feltárt probléma a szegregált lakókörnyezet	A szegregált lakókörnyezetben élők életminőségének javítása, illetve a szegregáció megszüntetése Rövid és közép távú : Pontos adatgyűjtés a szegregátumban élőkről(lakás minőség, lakókörülmény, életkor, munkaképesség, végzettség, egészségre vonatkozó adatok) hosszú távú : A szegregátum megszüntetése	Költségvetési rendelet; Település rendezési terv	- A szegregáció felmérése - a lakosokról való adatgyűjtés - szociális térkép készítése - a célcsoport felől érkező igények összegzése - pályázat benyújtása- "Komplex telep-program" - Közösségi tér kialakítása	polgármester	2020.12.31. 2023.12.13.	Bevont háztartások száma, bevont lakók száma, közösségi tér: van/nincs	Pénzügyi : nyertes pályázatok esetén történő megvalósítás Humán : pályázatíró, koordináló és mentoráló	Az önkormányzat költségvetésének és a pályázatok függvénye a fenntarthatóság .
3	Egészségügyi prevenciós előadások tartása	A szegregátumban élők nem jutnak el a szűrő -, és prevenciós vizsgálatokra	Cél : A szegregátumban élők figyelem felhívása a szűrővizsgálatok elmulasztásának veszélyeire; a szegregátumban élők eljussanak a szűrővizsgálatokra Rövid és középtávú : Egészségügyi előadás szervezése a háziorvos és a Roma Nemzetiségi	Költségvetési rendelet	1. Háziorvossal való egyeztetés az előadások tartalmáról és mélységéről 2. Az előadás megszervezése a Roma Nemzetiségi Önkormányzat segítségével 3. Az előadás előtt a minimális vizsgálatok ingyenes elvégzése 4. Az előadás havi / 2 havi rendszeresítése	Polgármester	2023.12.31.	- több ember jut el a szűrővizsgálatokra - az előadásokon való megjelenés - nyertes pályázat esetén megoldódik a szűrővizsgálatra való eljutás	Humán erőforrás : orvosok, szakorvosok részvétele Anyagi erőforrás : a szűrővizsgálatokra való eljuttatáshoz	Fenntarthatóságot az Önkormányzat és a Roma Nemzetiségi Önkormányzat anyagi háttere biztosít, illetve a sikeres pályázat

			Önkormányzat segítségével Hosszútávú : Pályázat útján falugondnoki szolgálat létesítése		5. Pályázat benyújtása falugondnoki szolgálat létesítésére					
…										
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Szünidei gyermekétkeztetés	A feltárt probléma az, hogy a HH/HHH-s gyermekek száma magas, nő a veszélyeztetett gyermekek száma, akiknek szünidőben nem biztosított a napi 1-szeri melegétel	rövid és középtávú : A HH/HHH-s gyermekek számára szünidőben napi 1-szeri melegétel biztosítása Hosszú táv : egész évben biztosítva legyen a 3-18 éves korú gyermekek étkeztetése	Költségvetési rendelet	- A HH/HHH-s gyermekek létszámának felmérése - pályázat benyújtása	polgármester	2019.12.31.	- biztosítottá válik a napi 1-szeri melegétel	pénzügyi : nyertes pályázatok esetén történő megvalósítás	A fenntarthatóság az önkormányzat anyagi hátterétől függ.
2	Elszegényedés enyhítése	Egyre inkább megjelennek az elszegényedés jelei	Rövid t.: adatgyűjtés, akcióterv kidolgozása Középt.: Adománygyűjtés, - osztás Hosszút.: Életminőségben javulás elérése		fokozott odafigyelés, jelzések továbbítása a segítséget nyújtani tudó szervek felés; ruha és adománygyűjtés	polgármester	2019.12.31.	Adományban részesülő családok számának emelkedése	Személyi: adatgyűjtő – koordináló személy	
…										
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Mentális és egészségügyi állapot javítása a mélyszegénységben élőkés a	A mélyszegények és a nők körében rossz a mentális és egészségügyi	Javuljon a nők mentális és egészségügyiállapota. Rövid távú : egészségügyi és mentális	Szociális rendelet, Költségvetési rendelet	- ingyenes szűrőprogramok szervezése - prevenciós programok szervezése -	polgármester	2023.12.31.	- szűrőprogramokon való részvétel aránya	Anyagi és humán erőforrások - szakemberek, pályázatok, önkéntes	Az önkormányzat költségvetése és a pályázatok függvénye, hogy fenntartható

	nők körében	állapot	problémák feltárása Közép távú : helyben elérhető szűrőprogramok megszervezése, szakellátásokra való eljutás segítése, gyógyszerek kiváltására eseti segély biztosítása		közösségi szemléletformáló programok szervezése					lesz e.
…										
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Közösségi programok szervezése az időseknek	2 részre bomlik az intézkedés megvalósulása : 1/ Nóta - est szervezése, 2/ Idősek-napja szűrőprogramm al egybekötve Rövid távú : Nótaest-szervezése, ahol a helyi és a szomszédos települések időskorú lakosai együtt egy zenés, szórakoztató délutánon vehetnek részt. Közép távú : Idősek-napja ingyenes szűrőprogramm al egybekötve, amit évente ismételhető Hosszú távú :	Idősek elmagányosodásának csökkentése	-	Nótaest-szervezése, ahol a helyi és a szomszédos települések időskorú lakosai együtt egy zenés, szórakoztató délutánon vehetnek részt. - Helyi önkéntesek felkeresése a technikai munkálatok elvégzése miatt - Nóta énekesektől való ajánlat kérés, illetve az előadók felkérése - Helyszín és időpont egyeztetés a Művelődési Ház vezetőjével	Polgármester	2023.12.31.	- megjelent idős korúak száma	- pénzügyi erőforrás - humán erőforrás	A fenntarthatóságot az Önkormányzat, a helyi vállalkozók, illetve a helyi civil szervezetek anyagi támogatása biztosít.

		Rendszeres társasági élet lehetősége (nyugdíjas klub létrehozása), ezzel csökkentve az elmagányosodás esélyét.			Idősek-napja ingyenes szűrőprogrammal egybekötve - Háziorvossal való egyeztetés a szűrőprogram részletességéről - Helyi önkéntesek felkeresése a technikai munkálatok elvégzése miatt - Megjelent idősek vendéglátása (étel, ital) - Óvodások, Általános Iskolások, Néptánccsoport meglepetés műsora					
2	Kriminalisztikai veszélyeztetettség csökkentése	Bűnelkövetők számára leginkább veszélyeztetett korosztály	Bűncselekmény áldozatává válás megelőzése, gyors segítségnyújtás veszélyhelyzetben		Rövidt.: tájékoztató kiadványok készítése Középt.: Lakosság tájékoztatása, fokozott ellenőrzés Hosszút.: bűncselekmény áldozatává válás megelőzése, gyors segítségnyújtás veszélyhelyzetben	Polgármester	2019.12.31.	- szervezett tájékoztatókon részt vevők száma - kriminalisztikai statisztikában az idős áldozatok számának csökkenése		
…										

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	A középületek fizikai akadálymentesítése a mozgáskorlátozottak számára	A fogyatékkal élők számára a középületek akadálymentesítésének megvalósítása	Rövid távú : Tervdokumentáció elkészítése, árajánlatok bekérése Közép távú : Megfelelő pályázat benyújtása Hosszú távú : A munkálatok elvégzése, ezzel megteremtve az akadálymentesítést	Költségvetési rendelet	-szükséges tervdokumentáció elkészítése - pályázat benyújtása - humán erőforrás biztosítása - az orvosi rendelőn, művelődési házon és az önkormányzat épületén lévő tényleges munkálat elvégzése	polgármester	2023.12.31.	- a mozgáskorlátozottak gyakoribb megjelenése az orvosi rendeléseken - kevesebb alkalommal kell a háziorvosnak házhoz mennie - Művelődési Ház gyakoribb látogatása	anyagi és humán erőforrások - szakemberek, pályázatok, önkéntesek	Az önkormányzat költségvetése és pályázat függvénye, hogy fenntartható lesz e.
…										

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:
- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,

- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

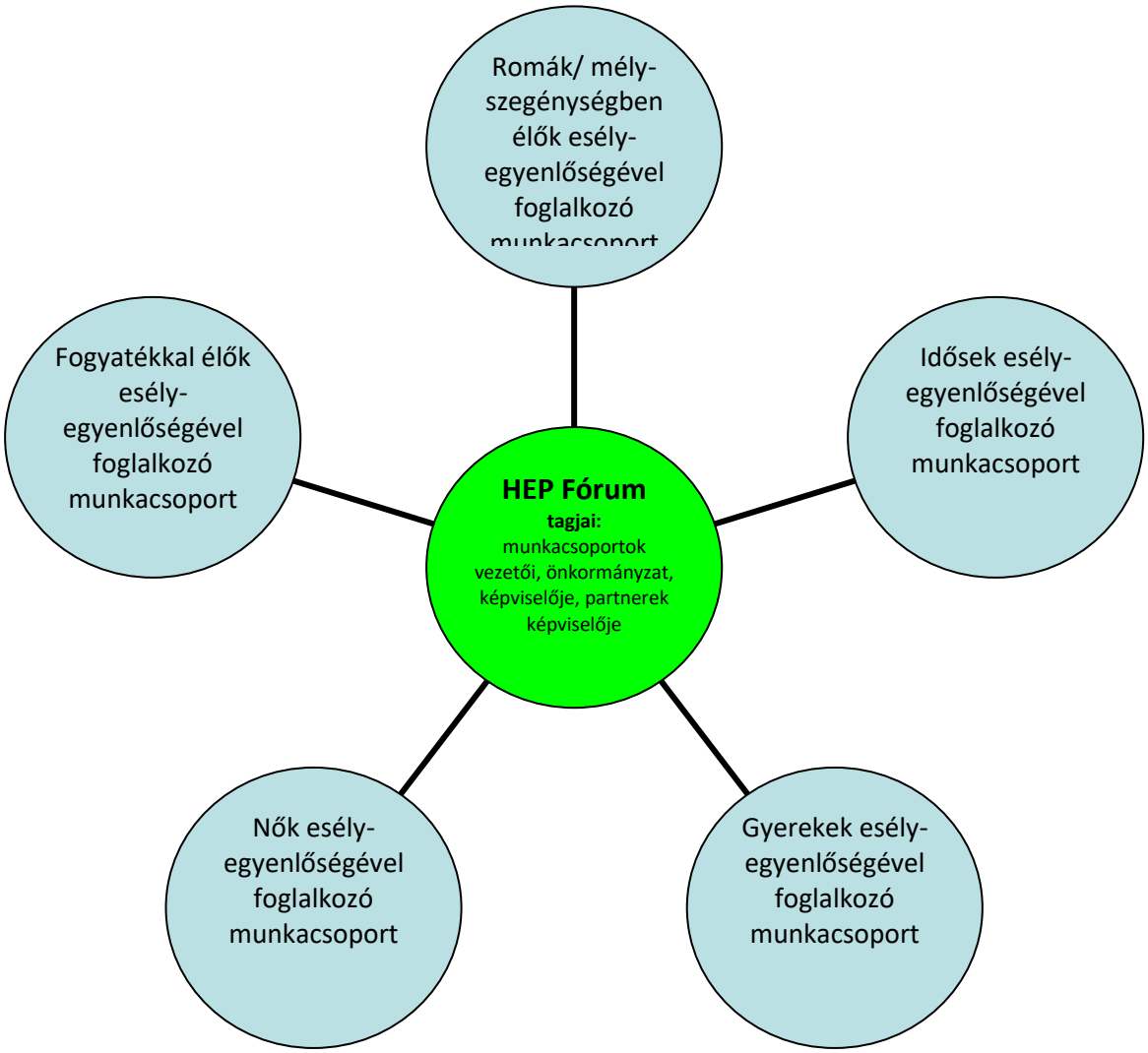

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.
A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.
A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.
A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.

- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
    - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
    - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
    - Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
    - Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:
- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelősével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői
- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden**,** az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.
A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.
Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.
Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Szirák község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Szirák község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és …… számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

Dátum Aláírás

A Szirák Község Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum Partner aláírás

Dátum Partner aláírás

Dátum Partner aláírás

HEP elkészítési jegyzék[2]

NÉV[3]	HEP részei[4]					Aláírás[5]
	Mélyszegények és romák	Gyerekek	Nők	Idősek	Fogyatékkal élők	
Kómár Jánosné polgármester	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Puporka Árpád RNÖ	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Megyes Józsefné családsegítő	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Bendikné Debrei Anna védőnő	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Bajnóczíné Bognár Erika óvodavezető	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Fülöp Katalin Szilvia könyvtáros	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	

[2] Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással" igazolt dokumentum

[3] A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

[4] A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

[5] Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.